

Taxa postala
piatita in num
No. 30523/1934

Szerkesztoseg
es kiadohiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
10. Telefon: 18-60. Elfizetesi irak:
Havonta 110, negyedevre 320, fel-
evre 600, egesezvre 1200 lej. Kul-
foldre: Havonta 2, negyedevre 6,
felvra 12, egesezvre 20 dollar. —
Hirdesekek dijszabas szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai es
banati zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utannyomasat csak a
forras megjelolesivel engedjuk meg.

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszere-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámbor Ferenc. Administator
delegat si grant responsabil-felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. E.
de Editura. Registrul publicatiunilor
periodice No. 43. Dos. 889. 1934.
Tribunalul Cluj, Sectia III.

Szerda, julius 17.
1940—5700. Tamuz 11.
XXIII. évfolyam, 159. szám.

ÜGYELJ ARRRA, HOL ÉS MIT BESZELSZ.
BOLCS EMBER AZ, AKI TUD HALL-
GATNI.
KEVES BESZED: — RITKA VÉTEK.

Külpolitikai szemle

A Timpul írja:

Az Anglia és Németország közötti nagy összecsapást nemcsak mindkét oldal lázás készülődései jellemzik, hanem azok a süri összecsapások is, amelyeknek célja a hadianyag és a modern harcászati eszközök technikai haladásának kipróbálása.

A La Manche feletti támadásoknak első sorban ez a céljuk.

A füzerep még mindig a légifegyver és a két ellenfél egyre gyorsabb és kintőbb gépeket vet harcba. A németek „BF 101” típusú vadászgépekkel harcolnak az angol Hurricane és Spitfire gépek ellen, amelyek rendkívül menetességüket értek el és kintően fel vannak fegyverezve. A Reich bizik azonban gépeinek minőségében és pilótáinak felkészültségében.

A döntő összecsapás előtt fokozzák az erőfeszítéseket a zárlat megkötésére vagy megszorítására. Innen a tengeri tevékenység megélénkülése.

A Washington Post szerint már most megállapítható a német harcászati hatáskör. Az angol lapok azonban nem írják alá a Washington Post végkövetkeztetését, amely szerint a németek éppen ezért ráérnek a végső ftközvet kirobantásával.

Eppen ellenkezőleg. Garvin, az Observer közirója szerint a német „hamis nyugalmi állapot” a legjobb jele azoknak az elkészülteknek, amiket Németország a közeli és halaszthatatlan támadás érdekében tesz és amelyek végső célja „megsemmisíteni Angliát, az egyetlen komoly akadályt, amely még útjában áll”. Garvin szerint fatális tévedés lenne komolyan hinni a támadás időpontjának elhúzódsában, vagy elhalasztásában. „mert Németország nem adhat időt Angliának arra, hogy a maximumig fotozza nemcsak löszér- és repülőgéptermeletését, de tökéletesítse szárazföldi rendés és kiségitő hadseregét is”.

A német sajtó továbbra is szkeptikusan figyeli a franciaországi politikai események fejleményeit. A Der Montag hétfői számában rámutat arra, hogy hiábavaló az egységes, totális párt megalakítása, ha élen néhány olyan lejárt képviselő áll, akik igyekeznek átmenteni politikai befolyásukat az új rendszerbe is. Valószínű, hogy az új francia rendszer nem fog komolyan foglalkozni a felelőségek kérdésével, ami egy adott pillanatban még Daladier és néhány barátjának hasznátérséhez is vezethet.

„Uj kormány, régi emberek” állapítja meg a Lokalanzeiger a Petain-kormány megalakulásával kapcsolatban. „Az új francia miniszterek régi emberek, akik továbbra is a régi és idejétmúlt rendszer alapján fognak dolgozni” — jegyzi meg a lap.

Kairóból jelentik, hogy az egyiptomi kormány nem áll szándékában megszakítani az összeköttetést Franciaországgal. A külügyminisztérium egyik szóvivője kijelentette, hogy nem történt olyan esemény, amely az Egyiptom és Franciaország közötti kapcsolatok megszakításához vezetne.

Az amerikai demokrata párt kongresszusa ma nyílik meg Csikágóban. Bár Franklin Roosevelt elnökkel jelöltetése bizonyosra vehető, a közvélemény mégis a legnagyobb érdeklődéssel várja a kongresszus döntését, amél is inkább, hogy meglepetések nincsenek kizárva.

„Az egész világ tudatában van Roosevelt újválasztásának a jelenlegi nemzetközi helyzetben. A személyi változás rendszer-változást vonna maga után” — írja a Journal de Geneve a csikágói kongresszus előestéjén.

Európaiak-e az angolok, vagy sem? —

Lemondott a japán kormány

Konoye herceg vezetésével nemzeti katonai párt alakult Japánban

TOKIO, julius 16. (Rador.) A szjukáj párt 41 évi fennállás után feloszlott. A felosztási határozatot a párt vezetősége hozta arra való tekintettel, hogy Konoye herceg volt miniszterelnök vezetésével nemzeti katonai párt alakul.

TOKIO, julius 16. (Rador.) Hata hadügyminiszter kihallgatáson jelent meg Yonai miniszterelnöknel. Hír szerint Hata közölte a miniszterelnökkel, hogy a japán hadsereg és haditengerészet kész csatlakozni olyan mozgalomhoz, mely új politikai rendezést biztosítson Japán számára.

TOKIO, julius 16. (Rador.) Yonai ten gernagy miniszterelnök kedden délelőtt benyújtotta a kormány lemondását.

A demokrata párt konventje nagy lelkesedéssel fogadta Roosevelttel jelöltetését

Roosevelt egyhangú jelöléshez ragaszkodik. Anglia és Amerika békét közvetít Japán és Kína között?

Csikágó, julius 16. (Rador.) Kelly, Csikágó polgármestere, a demokrata párt elnökjelölt nagygyűlésének megnyitó ülésén kijelentette, hogy ismét Roosevelttel akarják, azt az embert, aki a Fehér Házat továbbra is mint az emberiség iránymutató világítótoronyát tartja meg. Kelly beszédét nagy lelkesedéssel fogadták. Farley postaügyi miniszter, a demokrata párt nemzeti bizottságának elnöke, nyugalomra hívta fel a hallgatóságot és ekkor a karzatról többen is lekiáltották: „Roosevelttel akarjuk!”

Csikágó, julius 16. (Rador.) Farley postaügyi miniszter a nagygyűlés összeülése előtt kijelentette az újságíróknak, nem tudja milyen magatartást foglal el Roosevelttel elnök, ha a nagygyűlés kisebb része egy másik jelölt mellett foglal állást. Az újságírók arra következtetnek ebből a nyilatkozatból, hogy Roosevelttel csak abban az esetben fogadják el jelölését, ha az teljesen egyhangú lenne.

„Az USA kész minden segítséget megadni Angliának a semlegességi törvény keretében” — mondotta az amerikai szenátus elnöke

Csikágó, julius 16. (Rador.) Bankhead szenátor, házelnök kijelentette a demokrata párt konventjének általános vitája során, hogy az Egyesült Államok rokonszenvvel figyelik az angol közösséget, mely léteért harcol. Az Egyesült Államok Kézik minden anyagi segítséget megadni Nagy-Britanniának, ami csak lehetséges a semlegességi törvények keretein belül. Rágalmak azok a hírek, melyek szerint a demokrata párt kerülő uton be akarja sodorni a háboruba az Egyesült Államokat. Roosevelttel és Hull mindent elkövettek az európai háború kitörésének megakadályozására. A párt egységes abban, hogy ne küldjenek amerikai hadsereget európai vagy ázsiai harctérre. Nagy-Britannia most egyedül áll ellent a villámháború viharának. Hitler és Mussolini megesküdtek, hogy teljesen tönkreteszik. Örök ellenségüknek nyilvánítták az összes demokráciákat, melyeket elavult kormányzati formáknak tekintenek. Ezek egyike viszont az Egyesült Álla-

mok is — fejezte be Bankhead szenátor.

Még több szómonk beszélt és habár többen közülök elleneztek Roosevelttel jelölését, valószínű, hogy a párt többsége mégis őt fogja jelölni az elnökválasztásokra. Amennyiben Hull külügyminiszter nem fogadja el az alelnöki tisztségre való jelölést, Birnes és Douglas kormányzók neve kerül előtérbe.

Washington, julius 16. (Rador.) A hadügyminisztérium 627 könnyű harcokocsi rendelt a hadsereg számára.

Ujzelandban háborus kabinet alakult

Wellington, julius 16. (Rador.) Uj-Zelandban háborus kabinet alakult, melyben a kormány három és az ellenzék két képviselője foglal helyet.

hajlandók lemondani uralkodási vágyaikról, ki lesznek zárva az európai népek közösségéből — jelent a német lap.

A Stockholm Tidningen értesülése szerint az angol kormánynak mégis sikerült meg egyeznie az amerikai Packard-üzemekkel. Anglia átadja ennek a cégnek a Rolls-Royce gépek gyártási szabadalmát, a Packard cég pedig nagyszámu gépet fog szállítani Angliának.

A Newyorkba érkezett Washington amerikai hajó fedélzetén 380 Angliából elszállított gyermek is volt. Közöttük Duff Cooper angol tájékoztató miniszter tizenegy éves kislánya.

VILÁG TÜKRÉ

Az új Európa — svájci szemüvegen

A Neue Züricher Zeitung julius 7-i számában érdekes és aktuális cikk jelent meg, amelyből a követ kezöket vesszük.

A tizenkilencedik század fogaimai és mértéke megszűntek, új mértékekkel kell számolnunk. Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy az új idők nem kedveznek a kompromisszumoknak, nem állnak meg fél dolgok előtt, a kedély korszaka, amit annyira szerettünk, megszűnt. A megpróbáltatások, amelyek ránk várnak egy nagy korszakot fognak kialakítani.

Államunkat inkább igazgatják, semmint irányítják. Hagyományos tapasztalatok révén úgy fejlődtek a dolgok, hogy a feladatok a svájci szövetség, a kantonok és a községek között felosztottak. Sok dolog jobban megszilárdult, ugyszólván kétszeresen, sőt háromszorosan várdótt össze, sok dolog azonban összevarródott és megint széjjelfeslett. A federalizmus értékeivel szemben áll az organizáció súlyos megterhelése; a közigazgatás súlyos apparátusa miatt sokat szenved az akciókészség. Le kell egyszerűsíteni a dolgokat. A kollektív felelőséget egyeseknek kell vállalniok; az osztályok és szekciók sokasága helyébe a főnököknek kell lépniök, emberek, akik a közös feladatok keretei között határozatot hozhatnak, intézkedhetnek és amit tesznek azért egyedül vállalják a legmesszebbmenő felelőséget.

Akinek dolga van a közigazgatással, legjobban tudja, hogy az egészséges, életrevaló ideák hogyan vizenyösödnek, vagy hogyan merülnek el üléseken és konferenciákon, elnapolásokon és anketokon. Amikor végre megérett a dolog az elintézésre, többé nem aktuális.

Sok hátránya van az államnak a kompetencia miatt is. A hatásköri összeütközéstől való félelem megnehezíti az alárendeltséget, jöllehet a svájci közigazgatás önmagában magas fejlődési fokot ért el. E viszonyok következtében sok idő és munkaerő megy veszendőbe.

A jövendő időkben úgy kell alakulnia a fejlődésnek, hogy munkát keli szerezni mindenki számára. Nem könnyű feladat a kormány és kormányhatóságok számára, de bizonyos, hogy az európai viszonyok átalakulása gyökereiben fogja átalakítani az ország kereskedelmét és produkcióját. Hogy az emberek átrétegződése hogyan fog megtörténni, azt csak sejtteni lehet. Sokat azonban nem lehet várni vele. Tapasztalt szocialistáinkra vár a feiadat, hogy a lehető legmegfelelőbb terveket dolgozzák ki és immár most mattassák meg az ezen a téren elérhető lehetőségeket. Legbiztosabb és leghasználhatóbb javaink közé tartozik a kvalifikált munkaerő. Embereink megbízhatósága és a svájci precizitás mindig is kereslet tárgya lesz. Munkateljesítményünk lesz valutánk tartós bázisa. Gondoskodnunk kell tehát a tudás elmélyüléséről, a kiképzés alaposságáról és a karakter megszilárdításáról. Minden svájci kell, hogy szakmájának mestere legyen a szó igazi értelmében. Szorgalmunk és képzettségünk nivója továbbra is arra fog bennünket predesztinálni, hogy minőségben és specialitásban a legjobbat alkossuk.

Nyersanyagban nélkülözünk. Feladatunk tehát az anyag megnemesítése. Akármilyen világgazdasági helyzetbe jutunk, ez a munkánk hasznunkra válik. Magasra felelt tudományunk van és világhírű tudósaink működnek egyetemeken és tudó-

A bucaresti Azi cikket:
A Berlin-Róm haditerve Napoleo alapszik: 1. Az In a Földközi tenger talása által. 2. A áse. 3. Csapatok Ha az első két ottnak tekinthető nézéség füződik, h tetelezés számba vtele szempontjából döntő szerepet: légi tér feletti ereje. Figyelmet hrvet, vizsgálat támadás lehetősége

Egy dolog bizo sebb részletekig illi álló méretű Németsország igye gróvidebb időn átában van an ára dolgozik, hisz ággal növeli véd vétevésege azo gróvidebbé gyék á csoportosításáho szervezéshez szül Németsországnak nyei. Elsősorban a talajlati kincsei, számítáiba, más wék, a La Man köztőjével és gaz A angliai part kélési pontot ke

Miután azonban tengerek ura, a ztosítására a k egy harcokra var jelentős szerep vá Modern gépesít adosztály tengeri nagy szállítóhajót amelyet erős har repülőgépek kell

Milyen repülőgé A szállítás a le A nagy Junkers en felszerelt er repülőgépek viszor Az első repülőge ten 350 kilométer t, vagyis megáll kilométer távolság számításba vessz éyeket, mint amin töket légköri visz változás, az ellens éges gépekkel va

A második repti kilométeres mene t tonna súlyt, 60 gépfevgyvert, Ebből kitűnik, Ezen ut során vagi mert szállíthat. Tó álló raj még t a kitűzött cél E az a néhány a ehetségeire és n Hogy a tulaj vagyis egy hidföt felerítő utakat t kijelölt pont meg a legkövetkezőbb kiker egyik alap bombavető, vagy tőggyőnyének oita partraszállást.

Az első partra és a katonai mű fejezte. Ha az e kor újabb meger annak a tűzfüggő A légi flottán által kell behi uralmat. Az ellen álló eszközök így hogy a támadó tüzérségének műk terítő állásait, m sít egy a szára Ez a bombavető másodrendű par teremtése által é fők szerepe az,

Egy német tengernagy az Anglia elleni támadás lehetőségeiről

A tengeri harcok története

Bucaresti, július 16. A Cuventul mai száma közli az alábbi cikket:

Z. V. Lutzov tengernagy, az egyik német folyóiratban tanulmányt közöl, amelyben Anglia helyzetét teszi vizsgálat tárgyává a közelgő német offenzívával kapcsolatban.

A cikk rendkívül érdekes fejtegetést tartalmaz az élet-halál harcban résztvevő két nagy hatalom lehetőségeiről.

Mín alapszik Anglia tengeri fölénye

„Inkább ösztönösen, mint előrelátásból, Anglia nem igen sietett alkalmazni a 19-ik század tengeri felszerelés terén elért technikai találmányait. Lassan és hosszú megmondások után tette azokat magáévá. Nagyörntannia világhatalma hadihajóinak számbeli fölényén, legénységük tengerészeti és katonai bátorságán, parancsnokainak és tengernagyainak tapasztalatain és végül államférfiainak ügyességén alapult, akik ügyesen fel tudták használni azt a hatalmat, amit tengeri fölényük jelentett. Vitorlás flottái hónapokon keresztül járhattak a tengereken, anélkül, hogy horgonyt kellett volna vetniük valamely kikötőben. Így tulszárnyalták a többi államokat és megelőzték azt, hogy bárki hozzájuk hasonló erejű flottát teremtsen. Ez a körülmény olyan ideális helyzetet teremtett Angliának, amelyet ha meg tudtak volna tartani, századokra biztosították volna világhuralmukat.

A vizzi harcok hosszú története A technikai tanulmányok azonban nem maradtak egy helyben. Feltalálták a gőzgépet, a páncélt és a gránátot. A tengerészeti rátermettség megszünt egyedül döntő tényező lenni. Egyre nagyobb tért hódított a technikus. A tengerészek szintén meg kellett tanulni a fegyverek technikáját. Azok az államok, amelyek képesek voltak a maximumra növelni a fegyverek technikájának tökéletesítését, előbbre is jutottak és félelmetes ellenséggé váltak. A sorhajó még a múlt század közepén is sebezhetetlenül uralta a tengereket, míg aztán a múlt század közepe táján két új fegyver tűnt fel: az akna és a torpedó.

A víz felszínén kiharcolt fölény nem tudott ellentánni az új — láthatatlan — fegyvereknek. Nem csak a mélyen elhelyezett akna, hanem a kis és lapos torpedó éjnek idején még a leghatalmasabb ellenséget is megtudta támadni, míg az legjobb esetben védekezhetett ellene, de megtámadni nem tudta. A gőzgép, a páncélat és a gránát egyre nagyobb méreteket kölcsönözött a hadihajóknak, ami az előállítási árakat is megnövelte és ezzel még az ugynevezett tengeri hatalmaknak elismert országoknak is lecsökkentette a hajók számát. Még a leggazdagabb országok sem engedhették meg maguknak azt a luxust, hogy a régi létszámú sorhajóval rendelkezzenek. Nemsokára pedig egy sokkal veszedelmesebb ellenség jelent meg a színen: a tengeralattjáró. A tengeralattjáró — álló lévén — hatása korlátozott, miután almaszedőkkel el lehetett távolítani azokat. A torpedó ezzel szemben rendkívül mozgékony, de láthatatlan sága igen feltételes, ugyanakkor pedig működését egy másik találmány kizsákbítheti ki: a torpedóromboló. A tengeralattjáróval azonban föltette mozgékony és ugyanakkor láthatatlan ellenség születt meg, amelynek hatóköre teljesen korlátlan.

A légi fegyverek alkalmazása

A tengeralattjáróhoz járult újabban a légi fegyver, amely szintén páncélatot tett szükségessé, amelynek következtében a hadihajók méretei megnövekedtek. Ugyancsak ennek következtében feladták a hagyományos harcrendet. Gondoljunk csak azokra a pusztításokra, amelyeket a skageraki csatában a légi támadások okoztak az egy vonalban felsorakozott hadihajók között. A tengeri csaták helyét az elszigetelt harcok foglalták el és még így is ezek a harcok a kevésbé erős ellenség javát szolgálják. Nem tudunk tehát, ha azt állítjuk, hogy e kicsiny, de hatásos fegyverem megjelenésével a tengeri harcok gyökeres változások mentek át.

E fegyveremek történetének ismertetése után a szerző így folytatja cikkét: „Franciaország legyőzése után az angol-német viszony döntő fázisba jutott: az angolok ezt époly jól tudják, mint a németek. Századok óta nem fenyegette őket a maihoz hasonló veszély. Könnyen felfogható tehát, hogy milyen hatalmas méretűek a két fél által felhalmozott harci eszközök. Az angolok számos kije-

lentéséből tudjuk, hogy német partraszállásra számítanak, amelyet visszaakarnak venni. Nem a mi feladtunk, hogy felmérjük egy ilyen vállalkozás kilátásait. Olyan harcok lesznek szemtanúi, amelyben a német tengeri haderőre nagy feladat vár. Ki lesz az ellenfele a harcban?

Az angol páncélos flottának támadnia kell, mert Anglia most élet-halál harcot folytat. Ennek ellenére nem hisszük, hogy világ birodalmának legértékesebb tartalékait harcba fogja dobni.

Milyen hajói vannak Angliának

1914-ben Anglia 25 nagy hadihajóval kezdte meg a háborút. A mostani háború kitérésekor csak 15 ujonnan megnövelt harci egységgel rendelkezett.

Azóta ez a szám csökkent. Bármilyen nagy értéke van is külön-külön minden hajóegységnek, nem lehet elképzelni azt, hogy az egész földkerekségre kiterjedő birodalmat hatékonyan meg lehetne védeni ilyen kisszámú hadihajóval. Ezek az óriási méretű hajók egyetlen fenntartó eszközök a nagykiterjedési

Select Mozgo

CSÜTÖRTÖKI KEZDETTEL NAGY VIGJATEK PREMIER!

Adele Sandrock

világhírű komika karrierjének utolsó filmje:

A kanadai nagynőni

mulatságosnál mulatságosabb jelenetekben bővelkedő film.

MA UTÓLJÁRA: JEANETTE MACDONALD örökértékű filmremekje:

BROADWAY PACSIRTÁJA. Műsoron kívül a legújabb U. F. A. előadás.

Házakat rongált meg, állatokat ragadott el és több helyen a termés negyedrészt is elpusztította Maros megyében az újabb hatalmas felhőszakadás nyomán keletkezett árvíz

Tárgu-Mures, július 16. Hirt adtunk arról, hogy Maros megyében napokkal ez előtt hatalmas felhőszakadás és a nyomában keletkezett ár több községben jelentékeny károkat okozott. Ezt követően újabb felhőszakadás és jégverés okozta károkról érkezett jelentés. A vihar ezuttal Marosvásárhely közvetlen közelében tombolt elemi erővel, ahol több község határában évtizedek óta nem tapasztalt pusztítást vitt véghez.

Különösen súlyos károkat okozott a vihar Mezőpánit községben. Hirtelen sűrű és sötét fellegek borították el az eget és a percenként megismétlődő égzengés közepette hatalmas felhőszakadás keletkezett. A leomlott nagymennyiségű víztömeg a környező erdő vízmosásaiból folyamatosan bőséggel öntötte el a községet. Az árvíz növelte az, hogy a községen átfolyó Gyunya neví patak is, melyben nyaranta alig van víz, rövid néhány perc alatt megduzzadt és így medrében az erdőből a községre omlott ár már nem talált helyet.

Az uccákon néhol 60–70 centiméteres volt a rohamó víztömeg magassága, amely a határból a hirtelen ár elől menekülni nem tudó állatokat, nyulfiókákat hozott be a községbe. A víz behatolt a házakba, melyek közül többet megromgált. Két lakóház összedőlt. Az áradat többek között behatolt a papilak alsó helyiségeit, valamint a csendőrség épületét is. A folyamra változott uccákon és a házak között majorságot és malacokat ragadott magával az áradat. A felhőszakadással egyidőben nagy erejű szélvihar is tombolt, amely különösen a község határában kisebb fákat gyökerestől csavart ki a földből. A vihar lecsendesedtevel a községen keresztül rohant áradat a kisludai határ mélyebben fekvő részein nagykiterjedésű tavat alkotott, elborítva a szántóföldek vetéseit, míg Panit község uccáin magas iszaptegment hagyott hátra. A Mezősége évtizedek óta nem emlékeznek ilyen nagyerejű és hasonlóan súlyos károkat okozó, aránylag rövid ideig tartó felhőszakadásra.

Súlyos károkat okozott a vihar Maroszentanna és Udvarfalva községekben is, ahol a felhőszakadást jégverés kísérte. A jég a kukorépa-földeken és kukoricásokban tett nagy kárt, de néhol a buza- és zabtáblákat is megverte.

Az említett községekben kívül utjában más helységek határában is súlyos károkat okozott a vihar, úgyhogy egyes helyeken a termésnek negyedrésze is megsemmisült. A viharokozta kárt még hozzávetőlegesen sem lehetett eddig megállapítani.

Tilos az alkalmazottak elbocsátása. Temesvárral jelentik: A temesvári munkügyi vezérfelügyelőség értesítette a vállalatok és üzemek vezetőit, hogy a munkügyi minisztérium 20.495. száma rendelete értelmében egyelőre tilos a vállalatok bármely alkalmazottjának elbocsátása. Ez a rendelet a törvényes felmondással járó elbocsátásokra is vonatkozik, a továbbiakra pedig ugyancsak eltiltja a vállalatok számára a tömeges vagy részleges leépítéseket, illetve üzemi redukciókat is. Újabb rendelkezésig az alkalmazottak elbocsátása csakis a munkügyi minisztérium előzetes engedélye alapján történhetik, ha ennek szükségességét az érdekelt vállalat megfelelő módon igazolni tudja. Kereskedelmi körökben az új rendelet értelmezését és végrehajtását illetően egyelőre még bizonytalanság uralkodik és ezzel kapcsolatban a munkügyi vezérfelügyelőség sem bővebb felvilágosítást nyújtani. A hatóságok azonban hangsúlyozzák, hogy a rendelet nyilvánvalóan termelés folytonosságának biztosítását célozza.

Halálos baleset a lippai állomáson. Temesvárral jelentik: Stănescu Péter ötvenkét éves munkás a lippai vasúti állomáson nyert alkalmazást, ahol az érkező tűzfaküldemények kirakodásánál segédkezett. Tegnap munka közben az egyik kocsiból hatalmas fadorong esett ki és az éppan arra haladó Stănescu fejére zuhant. A szerencsétlen ember súlyos fejsébet szenvedett és nyomban elvesztette eszméletét. Beszállították a lippai kórházba, de az orvosok már nem tudták segíteni rajta, mert a fahasáb megsértette a munkás agyát és halálát okozta. A halálos baleset ügyében a hatóságok vizsgálatot indítottak.

Napoleon három kudarcba fult tervét akarja megvalósítani a tengely

Légifegyver nem tudja megsemmisíteni az angol flottát

A bucaresti Azi című hetilap írja az alábbiakat:

A Berlin-Róma tengely Anglia elleni haditerve Napoleon három sikertelen tervén alapszik: 1. Az India felé vezető út elzárása, a Földközi tenger keleti medencéjének elfoglalása által. 2. A kontinentális zárlat bevezetése. 3. Csapatok partraszállítása Angliában.

Ha az első két terv nagyrészt megvalósítottak tekinthető, a harmadikhoz annyi nehézség fűződik, hogy lehetősége szinte feltételezés számba mehet. E terv keresztülvitele szempontjából három tényező játszik döntő szerepet: a tenger feletti uralom, a légi tér feletti uralom és Anglia védelmi ereje. Figyelmünk kívül hagyva a védekezési tervet, vizsgálat tárgyává fogjuk tenni a támadás lehetőségeit.

Az idő Angliának kedvez

Egy dolog bizonyos: Németország a legkisebb részletekig kidolgozta ennek az egyedül álló méretű beözlésnek a részleteit. Németország igyekszik fog tervét a lehető legrövidebb időn belül megvalósítani, mert tudatában van annak, hogy az idő Anglia javára dolgozik, hiszen az utóbbi órási gyorsasággal növeli védőerejét. Németország és szövetségesei azon fáradoznak, hogy minél rövidebbé tegyék azt a szünetet, amely erőik átszervezéséhez és az expedíció megkezdéséhez szükséges.

Németországnak kétségtelenül vannak előnyei. Elsősorban a francia föld talajfeletti és alajalatti kincsei, főleg fűtőanyagok jönnek számításba, másodsorban a francia partvidék, a La Manchetől Bordeauxig, számos kikötőjével és gazdag fegyverraktáraival.

Az angliai partraszállás megvalósításához kiképzési pontot kell biztosítani.

A partraszállás nehézségei

Miután azonban Anglia mind a mai napig a tengerek ura, a csapatok átszállításának biztosítására a két tengeri haderő között nagy harcokba van kitéve, amely harcokban jelentős szerep vár a légi flottára is.

Modern gépesített elemekkel felszerelt hadosztály tengeri uton való szállításához 12 nagy szállítóhajóból álló csapat szükséges, amelyet erős harci egységek és felderítő repülőgépek kell hogy kísérjenek.

Milyen csapatokat szállíthatnak repülőgépen

A szállítás a levegő útján is történhetik. A nagy Junkers repülőgépek husz tökéletesen felszerelt embert szállíthatnak, más repülőgépek viszont egyenként ötven embert.

Az első repülőgép 1800 kilométeres körzetben 350 kilométer óránkénti sebességet érhet el, vagyis megállás nélkül juthat el a 700 kilométer távolságban fekvő célponthoz, ha számításhoz vesszük a különböző körülményeket, mint aminők a visszatarterés, a kedvezőtlen légköri viszonyoknak köszönhető irányeltérés, az ellenséges tüzelés, vagy az ellenséges gépekkel való összecsapás.

A második repülőgép, amely óránként 400 kilométeres menetsebességet érhet el, hat óra alatt szállíthat magával, vagyis 600 gépfegyvert, hat léghajókat.

Ebből kitűnik, hogy száz repülőgép egyetlen óra során vagy kétezer vagy ötezer embert szállíthat. Több utat vagy több repülőgépből álló rajt még több embert szállíthat partokra a kitűzött célra.

Ez a néhány adat rávilágít a vállalkozás lehetőségeire és nehézségeire.

Hogy a tulajdonképpeni partraszállás, vagyis egy hidfőt biztosítani lehessen, először felderítő utakat tesznek, amelynek célja a kijelölt pont megválasztása. Ezt a felderítést a legkétségtelenebb titokban tartják, mert ez a siker egyik alapfeltétele. A csapatok, a bombavetők, vagy a flotta tüzérségének tüzérgöngyének oltalma alatt kísérik meg a partraszállást.

Az első partraszállás a legkockázatosabb és a katonai műveletek első és legnehezebb fejezete. Ha az első kísérlet sikerrel jár, akkor újabb megerősítések érkehetnek ugyanakkor a tüzérgöngyöknek az oltalma alatt.

A légi flottának szakadatlan támadásokkal kell bebiztosítania a légi tér feletti uralmat. Az ellenség minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik fog védekezni, úgy hogy a támadó feladata lesz csökkenteni a tüzérségének működését, megsemmisíteni felderítő állásait, megakadályozni ellentámadását úgy a szárazföldön, mint a levegőben. Ez a bombavető repülőgép tevékenysége és másodrendű partraszállási pontok megteremtése által érhető el. A másodrendű hidfők szerepe az, hogy elvonja a figyelmet a

tulajdonképpeni hidfőről. A támadónak tehát a legerősebb repülőflottát kell harcban vetnie, annál is inkább, hogy a nagy tengeri egységek felhasználása kockázatos a tüzérségnek ebben a harcban.

A hadművelet második fázisa

Ha sikerül megteremteni a hidfőt, kezdetét veszi a hadművelet második szakasza. Olyan hadsereget kell szervezni, amely sikerrel veheti fel a küzdelmet az angol hadsereg

Csak lélektani hatása volna az amerikai beavatkozásnak

Továbbra is szállítanak Angliának, de megvédik a Monroe-elvet

Newyork, július 16. A köztársasági párt Philadelphian tartott kongresszusa megválasztotta elnökjelöltjét; hatszori szavazás után egy outsider, Wendell Wilkie választotta meg, a nagy amerikai gáz és villamosenergia-egység közötti ellentéteket. Megválasztását ma kisebb érdeklődéssel fogadták, mint rendszeres időkben. Most azonban mindenki tudja, hogy amennyiben Roosevelt elnök is jelölteti magát, úgy újválasztása biztos. A köztársaságiaknak csak akkor lehetnek volna komolyabb kilátásai a választásokon, ha a demokráciák Roosevelt helyett mást lettek volna kénytelenek jelölni.

Amerika belpolitikája a háború hatása alatt áll

Bármilyen éleken is bírálják ma Rooseveltt eddigi politikáját és programját, felületes szemlélő is megállapíthatja, hogy a két nagy kormányzó párt programja nem ellentétes, mint a múltban volt.

Az Egyesült Államok belpolitikája a nemzetközi és főleg háborús események befolyása alatt áll, a nemzet aggodíki, a két szembenálló feleket pedig ugyanazok a kérdések foglalkoztatják. Rooseveltt két kiváló köztársasági együttműködését kérte és sikerült elnyernie. Ezek Stimson és Knox, akiket megbízott a hadügyi és tengerészeti tárcákkal. Ez az esemény, amely egyedülálló az Egyesült Államok politikai történetében, élénk fényt derít arra a nyugtalanságra, amelyeket az események az illetékes körökben kiváltak.

Az eltűnt világegyensúly amerikai következményei

Az Egyesült Államok látják, hogy az a világegyensúly, amelyre a saját biztonságuk is támaszkodott, eltűnően van; attól félnek, hogy az autarchikus doktrínák győzelme lehetetlenné fogja tenni külkereskedelmüket és Európa piaci elvesztek számára.

Ennek a kettős fenyegetésnek a sejtése szimpátiát ébresztett az Egyesült Államokban ama nemzetek iránt, amelynek erkölcsi és politikai feladatai hasonlóak, Rooseveltt elnök magatartását pedig az amerikai állampolgárok túlnyomó többsége helyesli. Ismeretes, hogy Wendell Wilkie is támogatta az elnök politikáját és egyetért azzal, hogy az Egyesült Államoknak komoly támogatást kell nyújtaniuk Angliának. Így a külpolitikai kérdésekben tanúsított álláspont nem választja el egymástól a két pártot.

Az elnökválasztás befolyásolta a háborús propagandát

Nem hisszük, hogy legalább is pillanatnyilag az Egyesült Államok által Angliának nyújtott segítség a Németországgal való szakításhoz vezetne.

Csak néhány hónapos propaganda készíthette volna az amerikai közvéleményt arra, hogy jóváhagyja a hadüzenetet; ám a közelgő elnökválasztás befolyásolta a külpolitikai magatartását, mert az elnöknek számolnia kellett a lakosság igen nagyrészenek érzelmeivel, amely ellenfele a fegyveres beavatkozásnak; ezenkívül a Csendes óceánon uralkodó bizonytalanság magakadályozták az Egyesült Államokat abban, hogy belevevessék magukat az európai kérdések rengetegébe.

Megállapítandó az is, hogy az Egyesült-Államok nincsenek felkészülve. Igaz, hogy a jövő szempontjából óriási erőt képviselnek, de beavatkozásuknak most legfeljebb lélektani hatása lehetne. Ez a hatás erősebb lett volna Franciaország összeomlása előtt, mert a német nép azt látta volna, hogy a gyors győzelem kilátásai állatavódnak tőle, a francia energiákat pedig újból felvillanyozta volna.

Kétségtelen, hogy Amerika felkészültsége

ellen. A norvégiai, valamint a flandriai hadjárat tapasztalatai bebizonyították, hogy a partraszállított hadsereg háttérben bebiztosítása érdekében feltétlenül szükséges megszervezni a tengeri és légi szállítást. Gyakorlatilag bebizonyosult, hogy csupán a légi uton történő szállítás nem lehet elegendő egy olyan hadsereg számára, amely a siker reményével veheti fel a harcot az angol csapatok ellen. Ezért ismételt hangsúlyozzuk, hogy a tengeri utnak, amelyen a támadó hadsereg csapatai eljutottak Angliába, állandóan védetnek és bebiztosítottak kell lennie. A német flotta tengeralattjárói, gépfegyverekkel és torpedókkal felszerelt naszádjai nem lesznek elegendőek, hogy ezt a felelősségteljes és hatalmas fontosságú feladatot teljesítsék.

A norvégiai hadjárat tanulságai, valamint a dunckerquei visszavonulási műveletek tanulmányozása arra engednek következtetni, hogy egyedül a légi fegyver nem képes legyőzni az angol flottát.

Az Egyesült Államok tisztában vannak pillanatnyi gyengeségükkel és ezért most főleg saját biztonságuk kérdése foglalkoztatja őket; a köztársaságiak szemére vetik Rooseveltt, hogy elhanyagolta a nemzetvédelmet, de ezek a szemrehányások eltekint; az igazság az, hogy az Egyesült Államok a nagy európai demokráciákhoz hasonlóan, gondatlanul élték és egyetlen amerikai államférfinek sem jutott eszébe olyan intézkedéseket követelni, amelyeket az ország nem fogadott volna el. Csupán a tragikus európai események győzték meg az Egyesült Államok lakosságát arról, hogy a katonai felkészültség a legfőbb feltétel egy ország függetlenségének megőrzésére és hogy nélküle lehetetlen megbecsülést és tiszteletet szerezni a világban.

A kongresszus hatalmas hiteket szavazott meg a flotta megerősítésére és egy szárazföldi hadsereg megteremtésére. Minden jóakarata ellenére Amerika nem nyújthatta a szövetségeseknek azt az azonnali és masszív segítséget, amelyre azoknak szükségük lett volna, hogy kiegyensúlyozzák anyagi hiányosságait. Ezért az Egyesült Államok elvesztették azt, amit európai védelmi pozícióknak nevezhetnének. Továbbra is szállítanak fognak repülőgépeket Angliának, de legfőbb gondjuk az, hogy megszervezzék területüknek védelmét és megvédjék a Monroe-elvet.

Mikor indíthatnak fegyelmi eljárást az orvos ellen?

Közöltük a napokban, hogy megjelent az orvoskollégium szervezeteiről szóló törvény végrehajtási utasítása. Ennek egyrészt ismertettük. Itt adjuk a végrehajtási utasítás további szakaszait:

A végrehajtási utasítás a megyei tagozatok működéséről intézkedik és megállapítja, hogy a tagozati elnök vagy helyettese képviseli a tagozatot, megállapítja a kollégium tagjainak tevékenységét és ellenőrzi szakmai működésüket. A kollégium megyei vezetőségének a tagjai kötelesek résztvenni a vezetőségi üléseken és ha ebben akadályozva lennének, meg kell indokolniuk távollétüket.

Az orvosok szakmai jellegű ügyeiben a megyei tagozat mellett működő fegyelmi bizottság határoz.

A központi fegyelmi bizottságba csak olyan orvosok választhatók, akik legalább 15 éve gyakorlatot folytatnak, míg a megyei vezetőségbe, fegyelmi s pénzügyi ellenőröz bizottságba olyan orvosok választhatók, akik legalább tíz éve folytatnak orvosi gyakorlatot.

A megválasztott a tisztséget, amelyre megválasztották, csak akkor utasíthatja vissza, ha már elmult hatvan éves, vagy pedig már az előző tisztkarban is ugyanazt a tisztséget töltötte be. A választás titkosan történik. Az összes jelöltetket betűrendi sorrendben felírják a jelölő jegyzékre. Minden szavazati joggal rendelkező tag kap egy ilyen névsort és erről törli annak jelöltnek a nevét, akire nem akar szavazni. Azon orvosok, akik jelöltetni akarják magukat, ezt írásban kötelesek öt nappal a választás előtt bejelenteni és ugyanakkor letétbe kell helyezniük a szavazó-cédulák kinyomtatásához szükséges költség összegét.

A kollégium megyei választmánya feljelölheti azokat a személyeket, akik anélkül, hogy erre joguk lenne, orvosnak mondják magukat és jogtalanul folytatják az orvosi gyakorlatot. Jogtalan orvosi gyakorlat alatt az értendő, ha valaki rendszeresen alkalmaz orvosságokat, vagy orvosi kezelést, illetve sebészti műtetteket hajt végre anélkül, hogy orvos lenne. Ilyen esetekben a kollégium kárterítésre is igényt tarthat. Az orvoskollégium tagjai elleni fegyelmi eljárás esetén az eljárás költségeit a vádlott orvosnak kell fizetnie, ha elítélik míg felmentés esetén a költségeket a fel-

jelentő köteles fedezni. A fegyelmi bizottság határozatait a kihirdetéstől számított 15 napon belül kell közölni az érdekelt felekkel, valamint a tagozat vezetőjével. A fegyelmi bizottság határozata ellen, annak kihirdetésétől számított 15 napon belül adható be fellebbezés a központi fegyelmi bizottsághoz. Ezt a fellebbezést a megyei fegyelmi bizottsághoz kell beadni, amely azt 10 napon belül továbbítja a központi fegyelmi bizottsághoz. A központi fegyelmi bizottság határozata ellen fellebbezés adható a Semmitöszékhez, amely az ügyet érdemben tárgyalja le.

Szakmai jellegű kihágásoknak tekintik a következőket: a) Ha az orvos rendszeresen működik más helységben és megyében, mint ahol lakik és amelynek tagozatában tagként szerepel. b) Két, vagy több rendelője van. Kivételet képeznek a magánstanatóriumok és klinikák. c) Az orvosi hivatalhoz méltatlan eszközökkel igyekszik pacienseket szerezni, mint: közvetítők alkalmazása, olyan újsághirdetések által, amelyek nem egyeznek az orvosi szabályzatban megállapított szöveggel, végül pedig előadások üzleti céllal való tartása. d) Ugy nevezett titkos gyógyszerek alkalmazása, vagy hirdetése, vagy pedig annak ajánlása, hogy hol szereznek be a gyógyszereket. e) Más szövegi és nagyságu cégtáblák alkalmazása, mint amilyen az orvoskollégium vezetősége által megállapított. f) Ha más szakorvosi címet használ, mint amilyent az érvényben lévő törvények és szabályzatok elismernek. g) Olyan címek használata amelyekkel törvényes módon nem rendelkeznek. h) A szakmai titkok elárulása törvényes felhatalmazás nélkül. f) A kollégiumi díjak nemfizetése.

A fegyelmi bizottság a kihágás súlyosságával arányban a következő büntetéseket hozhatja: a) Szóbeli megintés, b) írásos és nyilvánosságra hozott intés, c) a kollégiumba való választásból való kizárás és választás jogának megvonása 1-3 évre, d) az orvosi gyakorlat folytatásának a megtiltása 1 hónaptól 1 évig terjedő időre, e) a kollégiumból való kizárás és az orvosi gyakorlat jogainak elvesztése. Ezt az utóbbi határozatot csak visszaesés esetében hozhatják.

Az orvoskollégiumbeli választásokat 1940 július havában kell lefolytatni.

HIREK

A kormány tagjait ki-hallgatáson fogadta az Uralkodó

Bucuresti, julius 16. (Rador). A királyi udvar marsalli hivatalának közleménye szerint Őfelsége julius 16-án munkakihallgatáson fogadta David Popescu tábornok belügyminisztert, C. Niculescu tábornok nemzetvédelmi minisztert és Radu Budisteanu kultuszminisztert. Délután az Uralkodó Gigurtu miniszterelnököt, Mihail tábornok helyettes miniszterelnököt és Argeseanu tábornokot, a főváros katonai parancsnokát fogadta.

A katonai övezetekben lakó állami és magántisztviselőknek 5 napon belül látványozni kell személyazonosság igazolványukat. A helybeli rendőrkészlet MONT osztálya 881-1940. sz. alatt Horvat Iosif rendőrkészlet és Vasile Pop MONT osztályfőnök aláírásával az alábbi közlemény közlésére kérte fel lapunkat: Tudomására adjuk az összes állami és magántisztviselőnek, akik a katonai övezetekben laknak, hogy a rendelkezések értelmében megfelelő engedéllyel kell rendelkezniük. Ebből a célból minden állami, vagy magántisztviselő 5 napon belül terjeszteni be a kolozsvári téparancsnoksághoz kérelmet, amelyhez csatolja a népesedési hivatal MONT osztálya (kolozsvári rendőrkészlet 60. számú szobája) által kiállított személyazonossági igazolványt, amelyet a helyőrség parancsnoka fog látványozni.

A nemzetgazdasági miniszter felhívása a kereskedők és iparosokhoz. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumhoz panaszok érkeztek amiatt, hogy az árusora ellenőrzésére kiküldött felügyelők visszaélnék helyzetükkel, amelyet egyéni nyereszkezésre használnak fel. A minisztérium ezért felhívja a kereskedőket és iparosokat, hogy a konkrét visszaéléseket a büntösök megbüntetésére végett közöljék a minisztériummal. Ugyanakkor azonban arról is értesült az árusora letérésére alakított kormánybiztosság, hogy a fogyasztó közönségnek a kereskedőkkel szemben tanúsított jóindulata bizonyos esetekben megakadályozza a kormánybiztosság ellenőreit a visszaélések leleplezésében és megbüntetésében. Minthogy ilyen nehéz időkben mindenkinek kötelessége a büntösök megbüntetését elősegíteni, felkéri a minisztérium a fogyasztóközönséget, hogy minden visszaélést vagy árdrágítást jelentsenek fel, a kereskedőktől követeljenek fizetési jegyeket, hogy ezeket átadhassák az ellenőrző szerveknek a kihágás megállapítása érdekében.

Visszaélések a gyertyamosi adóhivatalnál. Temesvárról jelentik: Tăutu Vasile dr. tartományi pénzügyi vezérfelügyelő folytatja az egyes körzetek adóhivatalainak szigorú ellenőrzését és ennek kapcsán újabb visszaéléseket leleplezett le. A vizsgálat során kiderült, hogy a gyertyamosi adóhivatal vezetői sorozatos visszaéléseket követtek el és súlyosan megkárosították az államot. Az adóhivatal könyveiben szabálytalan tételeket találtak, valamint pénztárilag sem fedte a valódi helyzetet. A sikkasztásokat az adóhivatal több tisztviselője követte el és a visszaélések leleplezésére az ellenőrző könyvekben hamis tételeket vezettek be. Az eddigi megállapítások alapján Tăutu dr. vezérfelügyelő egy pénzügyi szakértőt delegált az adóhivatalba, hogy a helyszínen öt évre visszamenően vizsgálja felül a könyvvizetést és arról pontos jelentést készítsen.

SIGHET VÁROS RENDŐRSÉGE

ÉRTESÍTÉS!

A városban forgalomban levő hírek, amelyek szerint a zsidó mozilátogatókat a rendőrség szervei feljegyzik, **MINDEN ALAPOT NÉLKÜLÖZNEK**, mert hasonló rendeletet sohasem bocsátottak ki.

A filmszínház nyilvános hely bárki számára, függetlenül attól, hogy melyik felekezethez tartozik, vagy milyen foglalkozást űz. Tehát a mozi látogatása a város minden lakosa részére engedélyezve van.

Sighet, 1940. július 8.

s. k. T. MESESIANU rendőrfőnök.

Véres verekedés a Maramures uccában az árvíz által lesodort gránitkövek miatt. Sulyos, véres botrány játszódott le tegnap a Maramures uccában. Az előzmény az egy héttel ezelőtti szomorú emlékeztető árvízhez fűződik. A Szentgyörgy hegyről lezuduló hatalmas vízáradat ugyanis mindent elsodort maga előtt és így lekerült a Maramures uccába az a sok gránitkő is, amely Capusan Ioan monostori kövezési vállalkozó tulajdonát képezte s amely azelőtt összegyűjtve állott a távolabbi magaslati helyen. Capusan vállalkozó tegnap tovább akarta folytatni a már régebben megkezdett utkövezési munkálatot és amikor értesült arról, hogy gránitköveit az árvíz más uccába sodorta le, utasítást adott embereinek, hogy szedjék össze a Maramures uccába került anyagot. Ioanuti Vasile CFR műhelymunkás Maramures uccai házában kertjébe került a legtöbb lesodort gránitkő és mikor a vállalkozó emberei el akarták azokat hordani, Ioanuti Vasile ékelesen haragra gerjedt és megtiltotta, hogy onnan bármit is elvigyenek. A vállalkozó emberei azonban a kapott utasításhoz híven, hozzákezdtek a kövek elhordásához, mire Ioanuti egy ásót ragadott fel és azzal rátámadt a munkások vezetőjére, a 65 éves Capusan Stefanra és úgy agyba-főbe verte, hogy a gyenge testalkatu szerencsétlen embert eszméletlen állapotban szállították kórházba, ahol megállapították, hogy karja két helyen eltört és az egyik a fején és hátán is súlyos zúzódásokat szenvedett. Az esetről azonnal jelentést tett Capusan Ioan kövezési vállalkozó a IV. kerületi rendőrségen, amely azonnal megkezdte az ügyben a vizsgálatot és Ioanuti Vasile vasuti munkást letartóztatta.

Öngyilkosságot kísérelt meg a fogházban egy sikkasztással vádolt ügyvéd. Aradról jelentik: Dr. Dante Gherman ismert aradi ügyvéd, akit sikkasztás gyanúja miatt vettek őrizetbe és kísérték be a fogházba, céljában egy óvatlan pillanatban csuklóján felvágta az ereket. Az öngyilkossági kísérlet idejében észrevették és kórházba szállították, ahol ápolják. Az ügyvédet özveggy Thurzó Zsuzsanna jelentette fel, akitől állítólag több részletben 62.000 lejt sikkasztott el.

Holnap a ROYAL slágermozgóban szenzációs premiert!

A Metro filmek legújabb és legragyogóbb produkciója!

A szerelemhez három kell

Főszerepekben: FRANCHOT TONE, JANET GAYNOR, ROBERT MONTGOMERY.
A legújabb román és UFA journal.

Ma utoljára: FIUK VAROSA. Főszerepben: MICKEY ROONEY.

Megnyit a újságírók légvédelmi tanfolyama. A Romániai Népkisebbségi Újságíró Egyesület kolozsvári tagozata által rendezett légvédelmi tanfolyam tegnap délután nyitott meg az unitárius kollégium disztermében. Az egyesület vezetősége felszólítja a tanfolyamra jelentkezőket, hogy az előadás kezdete után kitűzött délután 3 óra annál is inkább igyekezzenek pontosan elérkezni, mert a később érkezőknek hiányzóknak írják be és így a tanfolyamon való részvételét a hatóságok nem ismerik el.

Adományok. A napokban egy szembaja miatt munkaképtelenné vált többgyermekes anya számára gyűjtést indítottunk. A nemes célra V. V. né (Cluj) 200 lejt küldött kiadóhivatalunkba. „Speranza” néven 50 lejt küldtek a szembajos asszonynak és 50 lejt kabátra egy elszegényedett öregnek. A pénzeket rendeltési helyükre juttatjuk.

Gyilkosság egy kalap miatt. Temesvárról jelentik: Madgear Lazar Bania községbeli parasztagda a múlt év november 10-én házimulatságot rendezett, amelyen megjelent Cracosin Marin nevű szomszédja is. Madgearnak nem volt inyére Cracosin látogatása és mindent elkövetett, hogy beléköthesen. Először azért vont felelősségre, mert egyik rokonával összeverekedett, majd boros fővel egyszerűen kidobta vendégét a házból, de visszatartotta kalapját. Másnap Cracosin a csendőrségen tett panaszt és kérte kalapjának visszaszerzését. Madgear azonban nem sokat törődött az ügyvel, mire Cracosin bosszúra határozta el magát. Bottonal felfegyverkezve másnap megleste Madgeart és az uccán vonta felelősségre a kalap miatt. Rövid szótávitás után Cracosin botjával agyba-főbe verte haragosát. Madgear több súlyos fejszéből vérezve, eszméletlenül esett össze az uccán. Beszállították az orvosi kórházba, ahol rövid szenvedés után meghalt. Cracosint letartóztatták és ügyét tegnap tárgyalta a büntetőtábla, amely előtt a vádlott azzal védekezett, hogy nem volt szándékában haragosának meggyilkolása és csak hirtelen haragjában ragadtatta el magát és nem tudta, hogy halálos sebet ejt ellenfelén. A tábla részben helyt adott a vádlott védekezésének és az enyhítő körülmények figyelembevételével nyolcévi fegyházbüntetésre ítélte. A vádlott gazda semmisségi panaszt jelentett be a büntetőtábla ítélete ellen.

Korhatár elérése címén... Bucurestiből jelenti a Curentul: Korhatár elérése címén hivatalból nyugdíjba helyezik 1940 október elsejével az alábbi egyetemi tanárokat: Cons. Sipson bucaresti jogi tanárprofesszort, a polgári jog tanárát, Vaier Moldovan kolozsvári egyetemi jogi tanárt, a közigazgatási jog professzorát és M. Mihailescu, a cernaui egyetem bölcsészeti karának szerves kémiai professzorát.

A propagandaügyi minisztérium turisztikai hivatalának közleménye. Bucurestiből jelentik: A propagandaügyi minisztérium nemzeti turista hivatalának közleménye: A július 15-én este megjelent lapok híre, mely egy bucaresti utazási irodában leleplezett dezincempészéről szólt, a Lazar Lazarovics által vezetett „Oficiul Roman de Turism” (ORTM) kereskedelmi cégére vonatkozott, melynek semmi kapcsolata nincs a propagandaügyi minisztérium nemzeti turista hivatalával.

Talajvíz árasztotta el a házsongárdi temető több kriptáját. A sok esőzést a föld sok helyt úgy felszivta, mint a szivacs. Ennek következtében a városban és környékén mindenütt talajvizek fakadnak fel. A házsongárdi temetőben a talajvíz behatolt több kriptába és némelyikben a koporsót is felemelte. A sírásoknak is sok kellemetlenséget okoz a talajvíz, mert néhol 80 cm.-nél mélyebben nem tudnak már ásni, mert mindenütt víz bugyan fel. A Verde-uccában a felfakadó talajvíz úgy felzattarta az uttestet és a gyalogjárót, hogy a közlekedés lehetetlen. Kolozsvár közelében több közúton szintén kellemetlenségeket okozott a talajvíz és némely helyen több hold kiterjedésű szántóföld is erdő csuszott le a hegyoldalokról.

Az első kerületben lakók figyelmébe. Az elsőkerületi közigazgatási kerület főnöke, dr. Pop Zaharia ezuton kéri fel az első kerületben levő Cuza Voda és Stefan cel Mare-terek valamint a Iuliu Maniu és Regina Maria-uccák azon lakóit, akiknek légvédelmi tanfolyamon kell résztvenni, hogy összeírásuk, illetve beosztásuk végett jelentkezzenek a város-háza földszintjén lévő hivatalos helyiségben délelőtt 9-13 óráig, szombatig bezárólag.

SZEPTEMBERBEN LEPEZIK LE FERDINAND KIRÁLY SZOBRÁT. Bucurestiből jelenti a Rador: A kultuszminisztérium szeptember 28-ikára tűzte ki Ferdinánd király emlékművének leleplezését. Ekkor lesz a huszonhatodik évfordulója Ferdinánd király trónralépésének.

Gyermekei előtt lett öngyilkos a gyógyíthatatlan betegségben szenvedő asszony. Maramarosszigetről jelentik: Barsana közönségben megrendítő öngyilkosság történt. Verdes Doca asszony lakásában felakasztotta magát a szoba gerendájára. Az öngyilkosság időpontjában a szobában tartózkodott két gyermeke is, akik közül az egyik 6, a másik pedig 4 éves. A vizsgálat megállapította, hogy az asszony gyógyíthatatlan betegsége miatt vetett véget életének. Az illetékes hatóságok megadták az engedélyt az asszony eltemetésére.

Franciaországban tiltották a hivatalos sportolást. Vichyből jelenti a Rador: Havas: Az ifjuság és család minisztériuma betiltotta a hivatalos (professzionista) sportolást Franciaországban. Hír szerint a kormány sportügyi ügyosztályának élére Jean Borotrat, a világhírű tenniszjátékost nevezték ki.

Az új moszkvai görög követ. Moszkvából közli a Rador: A Tass-ügynökség jelenti: Julius 13-án Kálinin elnök fogadta Diamantopolus Görögország moszkvai követét, aki átnyújtotta megbízólevelét.

A francia katonai térképészeti intézet beszüntette működését. Genfből jelenti a Rador: A francia rádió jelenti, hogy a francia térképészeti szolgálat beszüntette munkálatait és az itt beosztott tisztakat szabadságra küldte és más beosztásokba helyezték el. Az eddigi katonai térképészeti intézet helyett nemzeti földrajzi intézetet létesítenek, amely azután az összes térképészeti munkálatokat el fogja látni.

Papen Saraciogiunál. Isztambulból jelenti: Az Universul közli a Telegraph Orient jelelést: Saracioglu külügyminiszter kihallgatáson fogadta von Papen törökországi német követet. Sajtóvélemények szerint a városlakókat a közelebről megkövetendő török-német közgazdasági egyezmény bizonyos pontjairól tárgyalta.

Meghalt Henderson özvegye. Londonból közli a Rador: Henderson Nina asszony, Henderson Arthur volt külügyminiszter özvegye akinek férje a munkáspárti kormányban volt. Most 75 éves korában meghalt. Henderson özvegyét Genfben, Párizsban és más világközpontokban jól ismerték, miután férjét utjaiban oda gyakran elkísérte. Halála széleskörű részvételt váltott ki.

A polgármesteri hivatal közleménye. Csütörtökön, július 18-ikán, délelőtt 11 és 12 óra között kipróbálják a riadó-szirenákat. A lakosságot felhívják, hogy mindenki a rendes mederben folytassa tovább munkáját.

Halálos szerencsétlenség az iparvasuton. Szászrégenből jelentik: Libánfalva közelében a Bangra-fürésztelep keskenyvágányu iparvasutján az elmúlt nap szerencsétlenség történt, amelynek halálos áldozata Butilca Alexandru 30 éves vasuti fékező. A fékező egy több kocsiból álló szerelvényvel, mely farönkökkel volt megrakodva, jött le a lejtőn. A fékező az első kocsin tartózkodott. A kettős számú kilométerkőnél, a kanyar előtt hirtelen lefékezte a mindaddig nagy sebességgel haladó szerelvény első kocsiját. A hirtelen fékezés következtében a hátsó kocsik kisklottak és a leomló rönkök a fékező kocsit felborították. A fékező a kocsit alá került. A szerencsétlenségről értesítették a faterlep vezetőségét, ahonnan mentőülönimény sietett ki a helyszínre. Az áldozatot kiszabadították a kocsiból és miután komoly sebeket szenvedett, azonnal beszállították a szászrégeni kórházba, de a szerencsétlen áldozaton már nem lehetett segíteni, néhány óra múlva kiszünetelt. A szerencsétlenséget az áldozat vigasztalatlansága idézte elő.

Tulifutott lakásban elpusztultak a poloskák. Budapestről jelentik: Az országos közegészségügyi egyesület folyóiratának egyik közleménye szerint a biológiai kutatások legújabb eredményei új védekezési lehetőségeket vetettek fel a legkellemetlenebb és sajnos, legelterjedtebb élőskömök, a poloska ellen. Tudományosan megállapították ugyanis, hogy hűvös helyen (plusz 15 Celsius fokon alul) 12-13 hónapig át is megélik a poloskák táplálék nélkül, sőt a nagy hideget (18-20 Celsius fok) is jól bírják. Ezzel szemben a meleg szobában, például 30 Celsius fok körül a koplalást csak 1-2 napig bírják, 40-50 Celsius fokon pedig 24 óra belül elpusztulnak, ha nem jutnak táplálékhoz. Ennek a megállapításnak figyelembevételével tehát teljesen céltalan a próbálkozás a poloskák lakáskifagyasztás útján való kiirtásával. Eppen ellenkezőleg, sokkal eredményesebb mód kiirtásukra a lakásnak néhány napig át való tulifutása, ha erre az időre nem csak az embereket, hanem a háziállatokat is eltávolítják a lakásból.

E hételején

Hitler beszéde

Néhány gére mutat kezdeményezéseket. Megindul a karai német kapcsolatban szó.

Utolsó

Róma, július 16-án. Szédevel foglalkozó nagy olasz című angol lap. „Hasztalanul végső angol ország és Németország erői re lista rendszer támadásra van pon belül befejező szolítani, hogy megújító hatalm be egy borzalmas eredménye rárettenetes.”

Berlin, július 16-án. „Be Anglia jelenleg zeterői.”

A német

Berlin, július 16-án. Anglia elleni következőket jünet nélkül társország, az angleti vizek ellen célja a következő megterjesztésére és hadfelszerelés bombázások á

London, július 16-án. Iroda továbbított a terium következő virradó éjjel tak különböző pontokat. Rakmadtak Brém Diepholtz (C Hamburg, Hanbanásokat észlásokat okoztak hollandiaitok lőtereket bomgálat gépei fe tartályokat. K támaszpontjár

London, július 16-án. Tonságiügyi

Isztambul, július 16-án. Beszéde mély szágban. A hé

Az Oradei Z állásra pályázatalkat f. hó 31. igazgatóságának

E hét végén, vagy a jövő hét elején indul meg a nagy támadás Anglia ellen

Hitler beszéde előzi meg az offenzívát? Ankarában kedvezően fogadták Churchill beszédét

Néhány napi szünet után a nemzetközi események újabb fordulatok közeledé-
gére mutatnak. Egyrészt diplomáciai körökben tartja magát a hír, hogy Anglia
kezdemenyezésére az Egyesült Államok kormánya békeközvetítés gondolatával fog
alkozik. Másrészt Rómában úgy tudják, hogy e hét végén, vagy a jövő hét elején
megindul az Anglia elleni offenzíva. Hitlernek a múlt hétről elhalasztott beszéde
is küszöbállónak tekinthető római körök szerint. Másfelől Papen an-
karai német nagykövetség Saracoglu külügyminiszterrel folytatott tanácskozásai
kapcsán Rómában azt hiszik, hogy újabb német-török kereskedelmi tárgyalásokról
van szó.

Utolsó felszólítás Angliához a nagy offenzíva megindulása előtt?

Róma, július 16. (Rador.) Churchill be-
szédevel foglalkozva a „Giornale d'Italia”
című nagy olasz lap a következőket írja:
„Hasztalan kísérli meg Churchill, hogy
végső angol győzelemről beszéljen, Olasz-
ország és Németország az összes szüksé-
ges erőkei rendelkeznek az angol imperia-
lista rendszer fenyegetései ellen. A végső
támadásra való előkészületek néhány na-
pon belül befejeződnek. Angliát fel fogják
szólítani, hogy vesse alá magát az Európát
megújító hatalmaknak, vagy nézzen szem-
be egy borzalmas háborúval, amelynek
eredménye ránezve nem lehet más, csak
rettenetes.”

Berlin, július 16. (Rador.) A DNB iro-
da közli a „Berliner Börsenzeitung” cikket
Anglia jelenlegi katonai és gazdasági hely-
zetéről.

„Anglia a német támadást várja — kez-
di cikkét a lap. — A támadás meghatáro-
zásának ideje kizárólag Hitler vezértől
függ. Ezt a háborút eddig az jellemezte,
hogy a kezdeményezés mindig német rész-
ről indult ki. Egy újabb tényező az is, hogy
míg a nyugati fronton megindult nagy tá-

madás idején még lehetőség volt arra,
hogy az ellenség is kezdeményezzen vala-
mit, most úgy elméleti, mint gyakorlati
szempontból lehetetlen Anglia részéről egy
hasonló kísérlet. Anglia nem tehet egye-
bet, minthogy várja a döntő csata meg-
kezdését. Anglia katonai és gazdasági
heijzete egyébként napról-napra romlik.

A német hadseregszervezésnek rend-
szeresen s a szokásos módszerességgel
épti ki és erősíti Norvégától az Atlanti
óceánig a német támadó támaszpontokat.
A német csapatok olyan harcra fejeztek
be, amelyben fényes sikereket arattak. Az
egész világot bámulatba ejtették három
nehéz hadjárat lefolytatásával, lehetővé
tette azt, ami kezdetben mindenkinek lehe-
tetiennek tetszett. Az angol kormány nem
tudta megakadályozni, hogy a német csa-
patok el ne foglalják a norvég tengerpar-
tot, habár azt a világ legjobb erődítési
rendszerén kívül nehéz, természetes akadá-
lyok és a nyugati hatalmak seregei a belga
és a holland hadseregei együtt sem tud-
ták feltartóztatni a gyors német előrenyo-
mulást.

A német légitámadások célja: Anglia ellenálló erejének megtörése

Berlin, július 16. (Rador.) A DNB, az
Anglia elleni háborúval kapcsolatosan a
következőket jelenti: A német légierő szü-
net nélkül támadásokat hajtott végre a sziget
ország, az angol partok és az angol terü-
leti vizek ellen. Ezeknek a támadásoknak
a célja a következő: 1. A blokádnak hatásá-
nak megerősítése. 2. Az angol ellenállás
erejének megtörése a tengerészeti és légi
támaszpontok, továbbá a katonai táborok
és hadfelszerelési üzemek ellen intézett
bombázások által.

London, július 16. (Rador.) A Reuter
iroda továbbítja az angol légügyi minisz-
térium következő közleményét: A hétfőre
virradó éjjel angol repülőrajok bombáz-
tak különböző németországi katonai cél-
pontokat. Raktárakat és gyárüzemeket tá-
madtak Bréma, Homber (Ruhr-vidék),
Diepholtz (Osnabrücktől északra),
Hamburg, Hamm és Soist közelében. Rob-
banásokat észleltek és jelentékeny rombo-
lásokat okoztak. Más bombavető alakula-
tok hollandiai és északnémetországi repü-
lőtereket bombáztak. A partvédelmi szol-
gálat gépei felgyújtották a gandi kőolaj-
tartályokat. Két angol gép nem tért vissza
támaszpontjára.

London, július 16. (Rador.) A belső biz-
tonsági minisztérium közli: Hétfőn

Churchill beszédének visszhangja

Istanbul, július 16. (Rador.) Churchill
beszéde mély benyomást keltett Törökor-
szágban. A hétfői török lapok vezetőhelyen

Pályázat

Az Oradeai Zsidó Liceum latin-görög tanári
állásra pályázatot irdet. A pályázók ajánla-
táikat f. hó 31-ig küldjék el nevezett liceum
igazgatóságának: Oradea, Str. G. Baritiu 3.
számra.

délután gyengébb ellenséges légi tevékeny-
séget észleltek Délnyugat-Angliában és
Wales déli részeiben. Néhány bombát dob-
tak le. Emberáldozatok nem voltak, az
anyagi kár jelentéktelen.

Strassbourgot támadták az angol repülők

Berlin, július 16. (Rador.) A DNB jelen-
tése szerint az elmúlt hét csütörtökről pént-
ekre virradó éjszakáján angol repülőgé-
pek Strassbourg ellen támadtak. A táma-
dás alatt körülbelül negyven gyújtóbom-
bát dobtak le a Strassbourg közelében le-
vő Neudorf városkára. A bombák nyolevan
méternyire a katonai kórháztól estek le. Az
angol repülőgépek a borús idő miatt igen
alacsonyan repültek s könnyen észrevehet-
ték volna a kórházon függő vöröskeresztes
zászlót. A bombák egyébként katonai cél-
pontot nem találtak, csak jelentéktelen ká-
rokat okoztak.

Róma, július 16. (Rador.) Az angol propa-
ganda azt állítja, hogy az elmúlt hét fo-
lyamán száz olasz repülőgépet, nagyrészt
vadászipülőgépet löttek le. Illetékes kö-
rök kijelentik, hogy ezek az állítások va-
lótlanok. Ténylegesen csak tizenegy olasz
gép pusztult el.

közlük a beszédet Churchill fényképével
együtt. Mint a Reuter iroda közli, a török
hite Anglia győzelmében napról-napra
fokozódik. Yalcin, az ismert török köziró
komolyan s helyesen ítéli meg a heijzetet a
„Yeni Sabehe” című lapban. Az angolok
barátai vagyunk — írja többek között —
mivel a törökök nemzeti érdekei kapcsolat-
ban vannak az angol érdekekkel. Anglia
és Franciaország nem fenyegetik Törökor-
szágot s támogatásuk csak előnyös lehet

egy gazdasági, mint pénzügyi és politikai
tekintetben. Ha a jelenlegi egyensúly fel-
borulna az új európai államok európai
hatalmuk kiterjesztése céljából a szolgál-
ságba vetnék Törökországot. Törökország
bizik Angliával kötött szövetségében, ab-
ban is, hogy a lehető legnagyobb segítsé-
get kaphatja meg szükség esetén szövetsé-
geseitől. Amíg Anglia ellenáll, Törökorszá-
got nem támadják meg. Az angol győze-
lem — fejezi be cikkét a török újságíró
— nemcsak Törökországnak a jelenlegi
válságból való sértetlen kikerülését okoz-
ná, hanem rendkívül meg is erősítené.

*Az esküvőden én is ott leszek,
Hidd el, hogy semmi rosszat
nem teszek,
Sőt kapsz tőlem Sulfamyl
pudect s krémet,
hogy öcöke öcizd meg szépséged*

Claudius német nagykövet előadása a német-magyar árucseréről

Budapest, július 16. (Rador.) Claudius
dr. nagykövet, a magyar fővárosban tar-
tózkodó német gazdasági bizottság veze-
tője, beszédet tartott a német-magyar ke-
reskedelmi kamarában a Magyarország és
Németország közötti árucseréről. Beszédé-
ben az összes, ezzel kapcsolatban lévő kér-

déseket megtárgyalta. Claudius dr. a bi-
zottsággal együtt meglátogatta a gyü-
mölc- és zöldségkivitelben nagy szerepet
játsszó Kecskemétet. A német küldöttséget
fogadta Telesi Mihály gróf földművelés-
ügyi miniszter.

Kolozsváron felemelték a villany-áram díját

CLUJ, július 16. A kolozsvári Villa mosmü igazgatóságának előterjesztése
alapján dr. Bornemisa Sebastian, Kolozsvár város polgármestere ma délelőtt me-
hozta döntését a villamosáram felemelésének kérdésében. A polgármester úgy ta-
lálta, hogy a Villamosmü előterjesztése sok tekintetben indokolt és ezért úgy ha-
tározott, hogy a villamóram egységárját az eddigi 10 lej 50 banról 11 lejre emeljék
fel. Nem járult hozzá tehát a Villamosmü olyan értelmű előterjesztéséhez, hogy a
villamosáram egységárja Kolozsváron 12 lej legyen. Elutasította a polgármester a
Villamosmü vezetőségének azt a kérését is, hogy a felemelt villanyáram díjakat a
folyó évi január elsejétől kezdve visszamenő hatállyal léptessék életbe. A fel-
emelt villanydíj akkor lép életbe, miután a Villamosmü ezt hivatalosan közli a fo-
gyasztó közönséggel. A Villamosmü erre vonatkozó kötelezettségét egyébként a
várossal kötött szerződése is előírja.

Dr. Tataru Coriolan királyi helytartó szemleutat tett Szamos-tartomány nyugati vidékein

Mindenhol a legkiválóbb lelkiállapotot találta a királyi helytartó

Oradea, július 16. Dr. Coriolan Tataru,
Szamos-tartomány királyi helytartója a
Napokban látogatást tett a Szamos-tarto-
mány nyugati határmentén lévő vidékein.
Szombaton visszaérkezett ellenőrző kör-
utjáról és nyilatkozatot adott a Gazeta de
Vest munkatársának, amelyben elmondot-
ta, hogy Nagybanja, Máramarosziget,
Szatmár, Tasnád és Nagyvárad helységek-
ben végzett ellenőrző látogatást, majd nyi-
latkozását a következőkben folytatta:

— Abban az időben vagyunk, amikor
minden figyelemünkkel a fejlődésben levő
mezőgazdasági kérdésekkel, főképpen az
ugynevezett időszak munkák kérdésével
kell foglalkoznunk. Tárgyalásokat folytat-
tam a helyi hatóságokkal és mindenhol in-
tézkedtem, hogy a buza aratása idejében
megkezdődhessék. Az embereket nem sza-
bad megakadályozni ezekben a műveletek-
ben, mivel így közvetett módon nemzeti
gazdaságunk utjába gördítünk akadályo-
kat. Hasonlóképpen rendeztem a tűzifael-
jártás kérdését, amely igen fontos kérdés
és kielégítő, hatékony megoldást igényel.

— Utam alkalmával mindenhol a legki-
válóbb lelkiállapotot találtam. Valóban
olyan kiváló népünk van, amely minden di-
cséretet megérdemel. Nem hallgatott meg
semmiféle riasztó híreszteléseket, hanem
öntudatosan végezte munkáját, megértvén
azt, szerepe neki az, hogy megingathatat-
lanul álljon őrt az ellenség útjában és
olyan irányzatok ellen, amelyek a nemzeti
vagyon szeszaggatását akarják.

— A sajtónak kötelessége az összes ren-
delkezésre álló eszközökkel csatlakozni és
támogatni bennünket abban a munkában,
amelyet végzünk és biztosítani a társadal-
mi összhangot. Nem kételem, hogy tudni
fognák ezt a küldetést véghezvinni, annál
is inkább, mert igen jó adataink vannak

eddig kiváló működésükről is. Mindnyá-
jan a nemzeti és közérdek szolgálatában
álónak kell tekinteniünk magunkat — mon-
dotta befejezőképpen dr. Coriolan Tataru
királyi helytartó.

Szombaton délben a királyi helytartó ud-
variassági látogatást tett dr. Nicolae Po-
povici és dr. Valeriu Frentiu püspököknél,
délnben közebeden vett részt, amelyen az
ottani hatóságok rendeztek tiszteletére.
Délután négy órakor elhagyta Nagyvára-
dot és visszatért Kolozsvárra.

Itt említjük meg, hogy dr. Tataru Co-
riolan királyi helytartó a nyugati vidéke-
ken végzett szemleutja után Raoui Sorban
kabinetigazgató kíséretében Bukarestbe
utazott, ahol Szamos-tartomány több hiva-
talos ügyét intézi el különböző miniszte-
riumokban. A királyi helytartó és kabinet
főnöke csütörtökön térnek vissza Kolozs-
várra.

Uj cionista könyv!
BENEDEK JÁNOS:

„A cionista munkás-mozgalm eszmei és történeti fejlődése”

Az első magyar nyelvű alapvető könyv a chaluici és a cionista munkásmozgalm ideológiai tartalmáról és történetéről.
Ara 50 lej.
Megrendelhető az Uj Kelet könyv-
osztályánál.

Hollandia a romokat takarítja és új építő munkába kezdett

Az angol piac és a tengerentuli forgalom leállításával át kell alakítani a gazdasági szervezetét

A belterjes gazdálkodás, a holland forint és a csendesóceáni gyarmatok

„Nebántsvirágok voltunk! Legaiább is nebántsvirágnak képzeltük el magunkat. Tulkényelmes, túlzárkózt életet éltünk és csak magunkkal törődünk. Azt képzeltük, hogy Hollandia a gazdagok és a boidogok szigete...” — írja a Haagsche Post, a legnépszerűbb és legelőkelőbb holland politikai újság.

A hollandokat az ötnapos német-holland háboru alaposan felébresztette abból a szép álmukból, hogy ők csak hallhassák a világ bajait, de a világ forgatagának nagy színpadán — ha suiyo, sorsdöntő problémákról van szó — aktív szereplők sohase legyenek. A valóság, amelyre két-három héttel a német-holland háboru után a holland nemzet ráébredt, a hollandok számára nagy változást jelentett. Az uralkodóház megérettésszerűleg elhagyta Hollandiát. Vilma királynő Angliában, Juliana trónörökös Kanadában, Bernhard herceg, Németalföld első poigára, egy afrikai francia gyarmaton tartózkodik, a holland uralkodócsalád negyedik és ötödik, egyben számszerint két utolsó tagja: a két kis holland herceg, Beatek és Iréne is idegen földrészen tartózkodnak. Egyikük sincs holland földön, vagy a holland királyság gyarmatainak területén. Elhagyta a hollandokat a kormány is. A legnagyobb holland államférfiúnak: H. Colijn-nek tanácsaira már nem halgathatnak, mert Colijn aki ötször volt miniszterelnök Hollandiában, az angol-francia-holland barátság exponált hirdetője volt. A holland mezőgazdaság és ipar kátyuba jutott. A holland mezőgazdaság vétkeringését pedig egyideig egyrészt az a tény, hogy a holland arany jó része Amerikába menekült, másrészt, hogy a holland kereskedelem száraz földi és vízi utjai egyelőre járhatatlanok — megbénította.

S mégis minden jel arra mutat, hogy Hollandiában megindult az építő munka, hogy Hollandia, ezt a nagyon gazdag országot veszített háboruja után sem fog elszegényedni! Hollandiában ugyanis rendkívüli változások észlelhetők. A hollandok belátták, hogy mennyire rossz uton jártak, amikor évtizedeken keresztül állandóan németellenes politikát csináltak. A történetek után teljesen érthető, hogy míg az angol-ellenes állásfoglalásnak Hollandiában napról-napra több híve lesz, egyidejűleg mind nagyobb méreteket ölt a holland-német kibékülési mozgalom.

A német véderő a holland hadsereget teljesen lefegyverezte már. A holland hadifoglyokat hazaküldték Németországba, de a lefegyverzett katonákat és a szabadonbocsátott hadifoglyokat nyomban besorozták a munkaszolgálatos alakulatba. Már tízezer főből álló munkaszolgálatos csapat dolgozik az összebombázott Rotterdam romjainak eltakarításán.

A hollandok mindent elkövetnek, hogy új helyzetükben is komolyan megállhassák helyüket. Természetesen a holland mezőgazdaság nagyon válságos heteket él át. A hollandok a belterjes gazdálkodás terén csodálatos eredményeket értek el. Az üveg házaival vándorló, a virághagyma termelő, a baromfitenyésztő, vagy a prémnyulakat nevelő holland gazda valóban alig egy-két holdon gazdálkodott úgy, hogy nemcsak zongorája, pompás gépkocsija volt már és külföldi fürdőhelyeken pezsgővacsorákat rendezhetett, hanem e két-három hold hozamából aránylag rövid idő alatt jelentős vagyont is gyűjtött össze. A holland mezőgazdaság és a holland ipar mégse tudott a saját lábán járni. A holland mezőgazdaságnak külföldi gabonára, takarmányra, a holland fogyasztóknak külföldi marha- és borjúhúsra, a holland iparnak pedig nagyon sok olyan nyersanyagra volt szüksége, amelyet importálni kellett. A behoza-

tali áruk jórésze hajón érkezett. Igaz, a holland vaj-, sajt-, tejpor, zsír-, szalonna, tojás-export tetemes része is hajón hagyta el Hollandia földjét.

Miután a holland hajózás most leállt, a holland kikötők használhatatlanok, Angliával a holland anyaország megszakította az érintkezést, a holland mezőgazdaság és ipar új helyzet elé került. Ilyen körülmények között a mezőgazdaság szervezetét teljesen át kell alakítani. Hollandia új értékesítési piacokat kap külföldön és ugyanakkor a holland mezőgazdaságnak és iparnak

új külföldi szállítói lesznek. Ebben a nagy szabású átszervezési munkában a hollandok a német birodalomtól várják a segítséget. Ez a segítség pedig aligha fog késni, mert Németországnak érdeke, hogy a holland mezőgazdaság és ipar mielőbb zavartalanul folytathassa munkáját. A holland és a német lapok megírják, hogy ezáltal rendkívül nagy horderejű kiviteli és behozatali problémákkal nagyfotosságu közgazdasági kérdésekkel kell megbirkózni.

E kérdések mögött természetesen ott settenkedik egy másik nagy kérdés is: Mi lesz a holland forinttal, amely a világháboru óta az európai kontinens legdélegettebb és legértékesebb valutája volt. És mi lesz a nagykiterjedésű holland gyarmatokkal? Az európai Hollandia ugyanis saját területénél nyolcvankétszer nagyobb területű ázsiai és amerikai gyarmatok fölértékelte. A nyolcmillió európai hollandus mintegy hetvenmillió gyarmati benszülöttnek volt az ura.

A gyarmati kérdések megoldására csak később kerül a sor. Az európai Hollandia legégetőbb problémája jelenleg: közgazdasági életének új alapokra történő átszervezése. (k. e.)

SZÍNHÁZ-FILM-MŰVÉSZET

Topan Lulu és Iwan W. minden operettben fellép

A színház megállapodott a Lovasparádeban frenetikus sikerrel szerepelt kitünő táncospárral, Topan Luluval és partnerével W. Iwannal hogy a hét folyamán műsoron szereplő összes operettelőadásokban fellépnek

gazdag műsorukkal. Így tehát a Pozsonyi lakodalom, Pusztai szerenád és Zsimberi Zsombori szépasszony előadásait ez a két valóban világhírűsített képviselő táncospár is gazdagítani fogja.

Az olcsó helyáras esti előadások sikere

A nagyközönség minden rétege hatalmas érdeklődéssel fogadta a színház nyolcnapos olcsó helyáras esti ciklusát, amelyben az évad legsikeresebb műsordarabjait valóban potom pénzért láthatja.

A Finom család, Orvoskisasszony, Fenség fizetek! és Földindulás című drámai előadások, továbbá a Pusztai szerenád, Zsimberi Zsombori szépassz-

zony, Pozsonyi lakodalom című operettek és A sárga csikó népszínműi valóban minden érdeklődést megérdemelnek.

Itt írjuk meg, hogy az Orvoskisasszony pénteki előadásán az orvosprofesszor szerepét Tóth Elek alakítja, aki különben is — Fenség, fizetek, A sárga csikó s a Földindulás vezető szerepeit is alakítja.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda fél 9. Olcsó helyáras esti előadás! Finom család. (Kacagató zenés vígjáték, Fényes Alice és Kovács György fellépésével.)
Csütörtök fél 9. Olcsó helyáras esti előadás! Pusztai szerenád. (Az évad nagy operett-sikere.)
Péntek fél 9. Olcsó helyáras előadás! Orvoskisasszony. (A teljes együttes idejének legjobb produkciója.)
Szombat délután 5. Fenség, fizetek! (Olcsó helyáras előadás.)
Szombat este fél 9. Olcsó helyáras esti elő-

adás! Zsimberi zsombori szépasszony. (Erdélyi Mihály legjobb operettje.)
Vasárnap délután 3. Pozsonyi lakodalom. (Olcsó helyáras előadás.)
Vasárnap délután 6. Orvoskisasszony. (Olcsó helyáras előadás.)
Vasárnap este fél 9. Esti előadás olcsó helyáras előadás! A sárga csikó. (A legjobb népszínmű.)
Hétfő fél 9. Esti előadás olcsó helyáras előadás! Földindulás. (Kodolányi János emlékezetes nagy sikert aratott, megrázó színműve.)

A SELECT MOZGÓ MŰSORA:

Szerdán utoljára: Broadway pacsirtája. Jeanette Macdonald karrierjének legszebb filmje, főszerepben Lew Aires. Műsoron kívül a legújabb UFA hirdető. Előadások kezdete: 3.10, 5.10, 7.10 és 9.30 órákor.

A CAPITOL MOZGÓ MŰSORA:

Az első csók. — Főszereplők: Deanna Durbin és Melvyn Douglas. A film előtti: Paramount világhíradó és a 461-es UFA háborús világhíradó, melyben látható a fegyverszünet megkötése és a harc beszüntetése a Compiègnei erdőben.

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor! 1. Tamás urfi kalandjai. Mark Twain világhírű regényének nagyszerűen sikerült színes filmváltozata. Főszerepben: Tom Kelly (a Koldus és királyfi címszereplője). Műsoron kívül a legújabb UFA hirdető. A záróra meghosszabbítására való tekintettel előadások kezdete 3.15, 6.15 és 9.30 órákor. Minden előadás keretében bemutatóra 2 film és a legújabb UFA hirdető.

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Sokak kívánságára! Csak 2 napig: Fiuk városa. című világsikerült Metro bombaláger. Fősz.: MICKÉY ROONEY és Spencer Tracy. Senki ne mulassza el megtekinteni! Előtte a legújabb és legaktuálisabb UFA journal.

AZ EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs kettős műsor! 1. Nászut Párizsban. Gaál Franci legsikerültebb vígjátéka. 2. Nagy premier! Arizonai fegyverek. Az utolsó évad legizgalmasabb, legjobb cow-boy filmje. Fősz.: William Boyd. Uj háborús hirdető.

A RIO MOZGÓ MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órákor két sláger egyszerre! 1. A sátnak frakkban. Izgalmas bűnügyi dráma az éjjeli klubok életéből. Fősz.: Akim Tamiroff és Claire Trevor. 2. Két asszony között. Szentimentális társadalmi filmsláger. Fősz.: Franchot Tone és Maureen O'Sullivan. 3. A legújabb háborús német UFA hirdető.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, július 17.

Bucuresti. 6.45: Hírek. 13: Időjelzés, vizuális jelentés, kulturális hírek és közlemények, látványosságok, rádióhírek, sportközlemények. 13.20: Petrica Motoi zenekarának hangversenye. Közben 14: Hírek. 15: Közlemények. 19.45: Hírek magyar nyelven. 20: Időjelzés, majd felolvasás. 20.15: Román népdalok. 20.45: Hírek. 21: Szimfonikus zenekar. 22: Hírek, sporthírek. 22.20: Hírek. 22.40: Énekhangverseny. 23—23.30: Kamarazene hangverseny.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 13.10: Énekszámok. 13.40: Hírek. 14.30: Zenekari hangverseny. 15.30: Hírek. 17.15: Diákféltára. 17.45: Hírek. 18.15: Felolvasás. 18.40: Cigányzene. 19.50: Rádióriport. 20.15: Hírek. 20.25: Zongorahangverseny. 20.55: Előadás. 21.20: Zenekari hangverseny. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek. 0.20: Tánclemek. 1.05: Hírek.

Csütörtök, július 18.

Bucuresti. 6.45: Hírek. 13: Időjelzés, vizuális jelentés, művészeti és kulturális hírek, látványosságok, rádióhírek, sportközlemények. 13.20: A rádió zenekara. 14: Hírek. 14.30: A rádió zenekara. 15: Közlemények. 19.45: Hírek magyar nyelven. 20: Időjelzés, majd felolvasás. 20.15: Hanglemek. 20.40: Hírek. 21: Mozart lemezek. 22: Hírek, sporthírek. 22.20: Hírek. 22.40—23.30: Mozart lemezek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hanglemek. 11: Hírek. 13.10: Szalonzene. 13.40: Hírek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 18: Hírek. 18.15: Előadás. 18.45: Cigányzene. 19.15: Elbeszélés. 19.45: Tánclemek. 20.15: Hírek. 20.25: Orvosi előadás. 20.45: Részletek Verdi Trubadur című operájából. 21.10: Lóverseny-eredmények. 21.20: Pompéi végnapjai. Hangjáték. 22.40: Hírek. 23.10: Katonazene. 24: Hírek. 24.25: Cigányzene. 1.05: Hírek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elvesztett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előrefizetés mellett közlünk. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózott leveleket továbbítunk.

KEDVES DOKTOR UR! Mindig hálás leszek önnek, hogy puder helyett SULFAMYL kénpuddert ajánlott. Elmúltak a mittesszereim, üde az arcom és ma már minden barátom SULFAMYL-t használ.

Fogorvos (nő) jól bevezetett rendelőtársnak kerestetik. Stern, Haşeg.

Vilánegyedben elegánsan butorozott külörbejárato szoba fürdőszobahaszállattal kiadó. Telefon 36-73.

Francia nyelvtanár középiskolások korrepetálását vállalja az összes tantárgykból koszt és lakás ellenében. Cim a kiadóban.

Jól és kelemen nyaralhat. Izletes kóser konyha, magasiati levegő. Weisz Benőné Clucea, jud Cluj.

Háztartás minden ágában jártas zsidó lányt keresek azonnali belépésre. Ajánlatok Rudolf Schilling, Hunedoara.

Egy izr. fiatalember teljes ellátást kaphat. Ugyanott ort. kóser vegetáriánus, husos koszt is kapható kihordásra is. Kepes, Baron L. Pop 27.

Jégszekrényt megvételre keresünk. Címeket a kiadóba kérünk.

Figyelem! Esvüvöket, barmicvemol és szidli rendezését olcsón vállalom. Alkalmi tortákat, kuglereteket, stb. olcsón készítek, meghívásra egy helyben, mint vidékre megyek sütnifőzni. Adlerné, Decebal 2.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE, HIRDESSZEN AZ UJ KELET-BEN!

Három kitünő hian Huxley, s a szociológus munkában való kérdését elfog elemazzék. Európaiak címébből a műből tet:

Bár Angliát detétől voltak mányos érdeklő század végéig lágrésznyi ter a kitünő or (1746—1749), vénysszék bírám hozzálató nyozásához. E ben kimutatta csolatos nye nemzeti nyelv

Sir William a modern eurjesen kifogást telemben hasfordított szöven vele bizótól. Később e akik arya va szélnék, s olyveket is. Magkülönösen isteredetű izó, nyelvben is, ma indiai nyögök és rómIran) a maPerzsa megJones nagyon nálták egy megkülönböznek imadótól.

A tizenkiléropai nyelvészfolytatták azJones megkeza nyelvnekvilágosan felnak és hogyzend, szingalérög, latin, tnyelvek és egmutatták, hogtartozik. E d neveztek indés olykor — feti nyelvnek mindig megve szót e nyelvözák E korláalapja, hogy neveztek mag az ősi indiai.

A tizenkiléromantikus isnyelvek tan került, amiSchlegel (177ménye volt. fordított szövmantikus kölléségére, M zsidó filozófusgel megtanul birta bátyját, (1767—1844), August Wilhégati világ elsSchlegelék nyelvüket és vekhez való v országban nban művelték te nem tartoz részletük nag nézve.

Viktoria ki — 1841-től 1 Angliában Ch (1798—1860) tudós volt s e kelkesült híve. Association e

„CARMEN“ nyári cipők **14** olcsó napja!

volt 295 volt 395 volt 495 volt 595

225 295 375 445

„CARMEN“ cipőgyár lerakatóban.

BuI. Regele Ferdinand No. 19.

Angol tudósok a faji kérdésről

Három kitünő angol tudós: a biológus Julian Huxley, az etnológus A. C. Haddon és a szociológus A. M. Carr-Saunders közös munkában vállalkoztak arra, hogy a „faji kérdés“t elfogulatlan tudományos eljárással elemezzék. Vizsgálódásuk eredményét Mi Európaiak című könyvükben foglalták össze; ebből a műből közlünk mutatónak egy részletet:

Bár Angliának a tizenhetedik század kezdetétől voltak megbízottai Indiában, a tudományos érdeklődés egészen a tizennyolcadik század végéig nem fordult ennek a szinte világrésznyi területnek nyelvei felé. 1783-ban a kitünő orientalista Sir William Jones (1746—1749), mint a calcuttai legfelsőbb törvényszék bírálója, Indiába érkezett. Csakhamar hozzálátott az indiai nyelvek tanulmányozásához. Eleteknek még hátralévő tíz évében kimutatta a szanszkritnak és a vele kapcsolatos nyelveknek Európa legfontosabb nemzeti nyelveivel való rokonságát.

Sir William Jones volt az, aki az Arya szót a modern európai irodalomba bevezette. Teljesen kifogástalan és tisztára nyelvészeti értelemben használta a szót egy szanszkritból fordított szövegben, hogy megkülönböztessen vele bizonyos indiai nyelveken beszélőktől. Később ezzel a szóval jelölték azokat, akik aya vagy indo-európai nyelveken beszélnek, s olykor ezzel jelölték ezeket a nyelveket is. Maga a szó ezt jelenti: „nemes“ és különösen istenekre alkalmazták. Szanszkrit eredetű szó, de megvan a zend (óperzsa) nyelvben is, innen átkerült a perzsába és a mai indiai nyelvírásokba. Használták a görögök és rómaiak is (a latin Ariana, a mai Iran) a ma Afganisztánnak nevezett Kelet-Perzsa megjelölésére, s mint Sir William Jones nagyon jól tudta, az aya szót használták egy valláscsoport nevéül is, hogy megkülönböztessék a brahmizmus isteneinek imádját egyéb indiai istenségek imádjától.

A tizenkilencedik század első felében európai nyelvészek és pedig főként németek, folytatták azt a munkát, amit Sir William Jones megkezdett. Kiderítették, hogy létezik a nyelveknek egy csoportja, melynek nagyon világosan felismerhető közös tényezői vannak és hogy ebbe tartoznak a szanszkrit, zend, szingaléz, pehlevi, óermény, perzsa, görög, latin, továbbá a kelta, germán, szláv nyelvek és egyéb alcsoportok. Ujabbán kimutatták, hogy a hittia nyelv is e csoportba tartozik. E csoportot aryanak nevezték, de neveztek indo-európainak, indo-germán-nak és olykor — a bibliai elmélet szerint — jáfeti nyelveknek is. De a nyelvészek között mindig megvolt a hajlandóság, hogy az aya szót e nyelvcsoporthoz a részére korlátozzák. E korlátozásnak megvolt az a szilárd alapja, hogy e nyelvcsaládból csupán azok neveztek magukat aryanak, akik valamikor az ősi indiai és perzsa nyelveken beszéltek.

A tizenkilencedik század elején a német romantikus iskola valamiképpen az indiai nyelvek tanulmányozásának vonzó körébe került, ami leginkább a költő Friedrich von Schlegel (1772—1829) törekvéseinek eredménye volt. Sir William Jones szanszkritból fordított szövegei mély hatással voltak a romantikus költőre és szintoly romantikus feleségére, Moses Mendelssohn (1729—1786) zsidó filozófus leányára. Friedrich von Schlegel megtanulta a szanszkrit nyelvet és rábirta bátyját, August Wilhelm von Schlegel-t (1767—1844), hogy ő is megtanulja. 1818-ban August Wilhelm a bonni egyetemen a nyugati világ első szanszkrit tanára lett.

Schlegelétől kezdve mostanáig az indiai nyelveket és e nyelveknek az európai nyelvekhez való viszonyának tudományát Németországban minden más országánál buzgóbban művelték. E kutatások általános menete nem tartozik ránk, de egyik mellékes részletük nagyon is fontos a mi tárgyunkra nézve.

Viktoria királynő uralkodásának kezdetén — 1841-től 1854-ig — Poroszország követe Angliában Christian Carl Josias Bunsen báró (1798—1860) volt, Bunsen báró jelentékeny tudós volt s a német filológiának tudáradóan lelkesült híve. 1847-ben Oxfordban a British Association egyik ülésén felolvasást tartott,

amelyben azt igyekezett bizonyítani, hogy az egész emberiséget fel lehet osztani nyelvek szerint és hogy ez a felosztási elv az antropológiának értékes útmutatója.

Ekkortájt érkezett Angliába Bunsen pártfogásával egy fiatal német tudós, Max Müller (1823—1900); aki 1848-ban Oxfordban telepedett le és haláláig ott is maradt. Max Müller nemes jellemű, kiváló irodalmi és nyelvészeti tehetsége általánosan ismeretes. 1853 táján, a nyelvek egy nagy csoportjára vonatkoztatva, ő vezette be a közhasználatba az árja kifejezést. E szanszkrit szó, ahogyan ő használta, két feltevést foglal magában. Egy nyelvészeti, hogy az indo-perzsa alcsoport mind a mai rokon nyelveknél ősi és primitív és egy földrajzi; hogy e nyelvek közös ősenek bősége Közép-Ázsiában, a ré-

giek Ariaha-ja volt. E feltevések elsejéről ma bizonyossággal tudjuk, hogy téves, a második pedig legalább is nagyon kétséges. Mindegyik körül egész könyvtári irodalom keletkezett.

Ezenfelül Max Müller az egyetetlenkedésnek még egy almáját dobta a tudósok közé. Egy olyan tételt hozott divatba, amely meghatározott árja nyelvről és annak származékairól beszélt, hanem egy e nyelvek megfelelő „árja faj“-ról is. Ezt a gondolatot gyorsan felkapták Németországban is és Angliában is bizonyos fokig hatott egy csomó nacionalista történet- és regényíróra, akik közül egyetlen egynek sem volt néprajzi tudása. Különösen de Gobineu francia író tette divatossá. Az angol csoportból elégséges a letehetségebbek közül néhányat megnevezni: Thomas Carlyle (1795—1881), J. A. Froude (1818—1894), Charles Kingsley (1819—1875) és J. R. Green (1837—1883).

Max Müllert később tudós barátai meggyőzték, hogy mily óriást tévedett és ő minden tőle telhető elkövetett, hogy tévedését jótégye.

KÖZGAZDASÁG

A harmadik évnegyedre szóló importengedélyeket e hó végéig kiadják

Bucuresti, július 16. A nemzetgazdasági minisztérium külkereskedelmi osztályán a befejezéshez közelednek a harmadik évnegyedre szóló importengedélyek kiadásának előmunkálatai. Az eddigiekből máris megállapítható, hogy a harmadik évnegyed importaiszponibilitása kedvezőbb az előzőeknél és így majdnem az összes indokolt kéréseket honorálni fogják. A helyzetet enyhíti az a körülmény is, hogy az importkérések száma és az importra kért árak mennyisége is csökken. Eppen ezért az importaiszponibilitás elosztása az igénylők között most könnyebb, mint eddig volt. Érdekes jelenség az is, hogy luxuscikkek importjára most már csak a legszórványosabb esetekben kérnek engedélyt.

A legtöbb importkérést ez alkalommal Németországra és Olaszországra, valamint a szomszédos államokra állítják ki. Angliára és Franciaországra szóló importkérések csekélyek. Az a tény, hogy ez alkalommal kiállítják a Hollandiára, Belgiumra, Dániára és Svédországra szóló importkéréseket is, azt mutatja, hogy ezekkel az államokkal már a közeljövőben felvesszük a külkereskedelmi kapcsolatokat.

A nemzetgazdasági minisztériumból nyert értesüléseink szerint az importengedélyek elkészítésének munkálatai már a közeli napokban befejeződnek és az engedélyeket e hó végéig kiadják.

Előzetes engedély nélkül sem üzembeszüntetések, sem üzembeszűrések nem vihetők keresztül

Timisoara, július 16. A temesvári munkaügyi vezérfelügyelőség körlevelet intézett az iparvállalatokhoz, amelyben utal arra, hogy egyes vállalatok a gazdasági nehézségekre való hivatkozással személyzetük csökkentésének, illetve részleges, vagy teljes üzembeszüntetésének a gondolatával foglalkoznak. A munkaügyi vezérfelügyelőség körlevelében hangoztatja, hogy a nemzetgazdasági minisztériumnak legutóbb ebben a tárgyban kiadott rendelete értelmében szigorúan tilos a vállalatok alkalmazotti létszámát csökkenteni, illetve az üzemet leállítani. A rendkívül súlyos helyzetre való tekintettel a kormány elvárja a vállalatoktól, hogy szükség esetén anyagi áldozatok árán is, tovább folytassák a termelés munkát és ezzel megakadályozzák a munkanélküliség növekedését. A körlevél végül rámutat arra, hogy kizárólag a minisztérium által kiadott különleges engedéllyel hajtható végre személyzeti létszámcsökkentés, vagy üzembeszűrés, tehát nemcsak a teljes, hanem a részleges üzembeszűrés is tilos. A rendelkezés elleni kihágásokat az ellenőrzéssel megbízott hatóságok szigorú bírságokkal sújtják.

Hogyan állítandók ki a gyapju-szállításhoz szükséges kísérőjegyek

Bucuresti, július 16. A gyapju forgalombahozatalával kapcsolatban a pénzügyminisztérium forgalmi adó igazgatósága 128.695—1940 szám alatt rendeletet adott ki és eszerint azokat a szabadforgalmi jegyeket, amelyek az 50 kilónál nagyobb gyapjuszállítványokhoz feltétlenül mellékelendők, ha a gyapjút a termelőtől a gyűjtési központhoz szállítják, az adóhivatalok állítják ki. A gyűjtési központhoz a gyárba szállított árak esetében a szabadforgalmi jegyet a mezőgazdasági szindikátusok szövetségénél állítják ki, de a kiállítás munkáját a helyi adóhivatali szervek végzik. A termelő által közvetlenül a gyárba küldött mennyiségre a szabadforgalmi jegyeket csak az adóhivatal állíthatja ki. Ha a szállítványt a mezőgazdasági szindikátusok szövetségével is ellenőriztetni kell, a szindikátus az adóhivatal által kiállított szabadforgalmi jegyet láttamozza, anélkül azonban, hogy más szabadforgalmi jegyet is kiállítana, mint annak a gyapjunak esetében, amelyet a gyűjtőhelyről szállítanak a gyárba. Az adóhivatal szabadforgalmi jegyeket csak azok részére ad ki, akik igazolják, hogy szabályszerűen jutottak a szállításra kerülő gyapjuhoz. Ez az igazolás a mezőgazdasági szindikátusok szövetsége által kiállításra kerülő bizonyítvánnyal történik. A forgalmi adót, amelyet a termelőnek a szállításra kerülő gyapju után le kell rónia, a mezőgazdasági szindikátusok szövetsége hajtja be és befizeti az adóhivatalhoz. Az adóhivatalok tehát a gyapjút szállító termelők részére kiadják a szabadforgalmi jegyet, anélkül, hogy a gyapju után esedékes forgalmiadó összegének lefizetését követelnék.

Uj maximális árak Temesváron. A helytartóság árelőző bizottsága tegnap ülést tartott, amelyen megvitatott az időszéri ár megállapítási kérdéseket. A városháza előterjesztésére a bizottság a következő maximális árakat szabta meg, az előző havi árakkal szemben: 4-es lisztből készült kenyér 11.50 lej, 6-os lisztből készült 7.50 lej kilónként. A tűzifára vonatkozóan a bizottság a következő árakat szabta meg, egyelőre csak átmeneti érvénnyel: elsőosztályú bukkfa 11.000 lej vagonként, másodosztályú bukkfa 9600 lej, cser- és gyertyánfa 11.600 lej,

másodosztályú cser- és gyertyánfa 10.600 lej. Ezek az árak ab temesvári állomás értendők, míg a házhoz való fuvarozás költségét külön fizetik a vevők. A bizottság a továbbiakban elrendelte, hogy a temesvári vendéglőkben csak szombaton, vasárnap és hétfőn szolgálhatnak fel husételeket, míg a szárnyasok továbbra is korlátlanul felszolgálhatók. Ezeken a napokon a vendéglők csak háromfajta husételt készíthetnek, a vendég választása szerint, míg kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken a szárnyast korlátlan mennyiségű hallal lehet pótolni. Az éttermek menüjét minőség szerint 56, 48, 38 és 30 lejben szabták meg. Az egyéb élelmiszeri és közszükségleti cikkek árában egyelőre nem történt változás. A fent említett maximális árak egyébként azonnali hatállyal életbe léptek és azokat a városháza, valamint a rendőrség közege ellenőrzik. Itt említjük meg, hogy Temesváron a hatósági közegek változatlan erővel folytatják a kétszázalékos nemzetvédelmi adóbélyeg lerovásának ellenőrzését és eddig már számos kihágási jegyzőkönyv készült. Ugyancsak eljárás indult több vendéglős ellen is, mert elmulasztották a fizetésnél az előírt jegyfüzet alkalmazását.

A Szövetkezeti Intézet nagyobb mennyiségű manillaszineget, raffiát és rézgálicot importált. A Szövetkezeti Intézet részére a külföldről nagyobb mennyiségű manillaszineget, raffiát és rézgálic érkezett, amelyet már szétosztott a tagszövetkezetek között elárúrtásra.

Az ujbuzsá árának megállapítása. A Mezőgazdasági Szindikátusok Szövetsége Garoflid volt miniszter elnöklété alatt ülést tartott, amelyen memorandumot készítettek a kormányhoz az ujbuzsá árának megállapítására és a buzaértékesítésre vonatkozóan. Ez ügyben egyébként a kormány a legközelebbi minisztertanácsok egyikén dönt.

Érvényesek az 1937—1939. években kiadott váltóblanketták. Amint ismeretes, a pénzügyminisztérium az utóbbi években az év elején mindig kivonta a forgalomból az előző évben készített váltóblankettákat és bélyegezett iveket (coli timbrate), mert ily módon jobban ellenőrizhető volt, hogy a magánfelek ne használjanak fel régi blankettákat új ügyleteikhez. Ez évben ez a becszerelés elmaradt és forgalomban maradtak az 1937—1939. években kibocsátott ilyen blanketták. Mivel egyes ellenőrzések során kételyek merültek fel, hogy ezek a blanketták használhatók-e, a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben közli az érdekeltekkel, hogy az 1937—1939. években kiadott ilyen blanketták továbbra is érvényesek, éppennygy, mint az idén kibocsátott 1940-es viszonyásuk.

A ROMAN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár	211.65—217.97
font	851.80—877.3v
palesztinai font	852.84—878.40
egyiptomi font	873.54—899.78
svájci frank	47.71—49.27
88% felárral:	
font	567.87—584.91
svájci frank	31.88—32.64
francia frank	3.24—3.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehszlovákia	4.68—4.77
szlovákia	4.68—4.77
török lira	92—
dinár	2.898—3.08

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATAL ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.90
dollár	241.90
svájci frank	54.23
francia frank	5.50
svéd korona	57.69
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzációs árfolyamai:
font, angliai árukra 1.000
font, angol gyarmatok áruira 990

UJ KELET Legújabb hírek

Mária királyné halálának második évfordulója

BUCURESTI, július 16. (Rador.) Csütörtökön, július 18-án Mária királyné halálának két éves évfordulóján kegyeletos zárandókat rendeznek Balicba, ahol az anyakirálynő szívet temették el. A zárandókton résztvevők csütörtökön reggel külön hajón indulnak Constantából Balicba.

Téves rádióközlés Dobrogea lakosságának etnikai megoszlásáról

Bucuresti, július 16. (Rador.) Tegnap este budapesti rádió közölte a Pester Lloyd tudósítójának értesülése alapján, hogy Dobrogeában a lakosság 80 százaléka bolgár. A magát X-el jelölt tudósító állítása, amelyet a budapesti rádió is átvett, súlyos valótlanosság. Az 1930-ban tartott népszámlálás alkalmával a régi Dobrogea két megyéjében a lakosság arányszáma a következő volt: Constantamegyében 66.2 százalék román és alig 8.9 százalék bolgár, míg Tulceamegyében 62.6 százalék román és alig 10.6 százalék bolgár. A lakosság többi százaléka tatárok, törökök, lipovánok, görögök és egyéb nemzetiségek között oszlik meg.

Uj-Dobrogeában, amely az utóbbi időben a bulgár sajtóhadjárati tárgya, az összlakosságból alig 37.9 százalék bolgár. Az egész terület lakosságának arányszáma 1940 januárjában a következő volt: összesen 923.830 lakos, akik közül 455.673 román, 207.688 bolgár, 260.469 török és egyéb nemzetiségek. Százalékban ez a következőképpen fejezhető ki: román 49.3 százalék, bolgár 22.5 százalék, törökök, tatárok, németek és egyéb nemzetiségek 28.2 százalék. Tehát a románok a bulgárokkal szemben elhatározó többségben vannak.

A magyar népközösség vezetői a Nemzet Pártjánál

Bucuresti, július 16. (Rador.) Dr. Victor Moldovan a Nemzet Pártja főtitkára hétfőn reggel fogadta dr. Bánffy Miklós grófot, a romániai Magyar Népközösség elnökét, valamint Gyárfás Elemér dr. szenátort és Mikó Imre dr.-t. Teljes megegyezésben tárgyaltak le a magyar kisebbségnek a Nemzet Pártjába való beiratkozása kérdését s Moldovan főtitkár hozzájárult az alábbi, a Magyar Népközösség elnöke által kiadott erre vonatkozó közleményhez.

— Az északbolgári erőkben megölték Révész György magyar földrajzkutatót. Budapestről jelentik: Limából jelentik, hogy Révész Györgyöt, a fiatal magyar felfedezőt — aki a világhírű Pawcet ezredes, híres földrajzkutató felkutatására indult — az északbolgári erőkben egy bennszülött törzs megölte.

Bukarestben már a kora reggeli órákban kapható a repülőgépen érkező UJ KELET

Elárusítóhelyek:

Gara de Nord
Calea Griviței
Tutungerie Marghiloman
Lido
Scala
Atene Palace
Str. Regală
Str. Academiei
Deb. de ziare Pasajul Academiei
Deb. de ziare Calea Victoriei
(szemben a Telefonközponttal)
Tutungerie Café de la Paix
Carpai
Hotel Esplanade
Hotel Luvru
Cal. Vict. colț Bul. Academiei
Brezoianu
Hotel Princlar
Lipscaii
Prefectura Poliție
Postel

Az angol admirális nyilatkozata a francia flotta elleni akció okairól és lefolyásáról

„Legfeljebb négyszáz francia katoná csatlakozott a közelkeleti angol haderőhöz” — mondja a francia nemzetvédelmi minisztérium közleménye

London, július 16. (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint a dublini francia követség nyilatkozatával kapcsolatban, az angol admirális, amely a nyilatkozatot veszélyes jellegűnek találja, az alábbi megállapításokat tette:

1. A fegyverszüneti szerződés szerint a francia flottát a francia kikötőkben kellett volna leszerelni a német feltétel szövege szerint „a partok őrzésére és aknák felszedésére szükséges hajók kivül” az olasz feltétel szövege szerint pedig „azoknak az egységeknek kivételével, amelyeket a német és olasz kormányok Franciaország gyarmati érdekeinek védelmére jelölnek ki.”

2. Az oráni eseményekkel kapcsolatban tudni kell, hogy a francia hajók az angol feltételek átnyújtása után azonnal megtekették az előkészületeket a harcra s mikor nyolc óras tárgyalás után az angol hajók megindították a tüzet, öt percen belül a franciák is válaszoltak s megkísérelték a kikötő. Ugyanezen éjszakáján huszonegy francia repülő támadta meg az angol hajókat.

3. Egy francia könnyű cirkáló angol tenger alattjáró által történt megtorpedozásával kap-

csolatban, az admirális mély sajnálatát fejezi ki, ez az intézkedés azonban, hogy nem kell többé elsüllyeszteni francia egységeket, nem érhető el idejében a kérdéses tenger-alattjáróhoz.

4. Miután a dakari francia hajóparancsnok nem fogadta el az angol feltételeket, július 8-án akció indult a „Richelieu” cirkáló ellen annak megakadályozására, hogy az ellenség kezébe kerüljön. Július 12-ikén az összes angol hajók parancsot kaptak, hogy szüntessék be támadásaikat a francia flotta ellen. Ilyenformán azok az időpontok, amelyekre a dublini francia követség nyilatkozatát alapítja, pontatlanok s téves felfogást teremtenek.

Vichy, július 16. (Rador.) A Stefani iroda közli a francia nemzetvédelmi minisztérium közleményét, amely cáfolja azt az angol jelentést, hogy a közelkeleti hadsereg hatezer francia katonája csatlakozott volna a palesztinai angol csapatokhoz. A közvélemény szerint az engedelmességet megtagadók száma legfeljebb négyszáz lehet s csak a szigorú angol rendszabályok akadályozták meg ezeket is, hogy visszatérjenek zászlóik alá.

Utolsó békeajánlatot tesznek a tengely-hatalmak Angliának

„Közeledik a háboru végső és döntő szakasza” — írja a „Berlinske Tidende”. Berliin cáfolja a mérgezőgázok gyártásáról szóló híreket

ZÜRICH, július 16. (Rador.) A Neue Züricher Zeitung római jelentése szerint az Anglia elleni végső támadás megindítása előtt a tengelyhatalmak ultimátum formájában utolsó békeajánlatot tesznek Nagy-Britanniának. Ezt Ciano gróf újabb berlini látogatása során dolgoznák ki.

KOPPENHAGA, július 16. (Rador.) A Berlingske Tidende című lap Churchill beszédével foglalkozva megállapítja, hogy eltűnt minden vita a háborus kezdeményezésről. Közeledik a háboru végső és döntő szakasza.

BERLIN, július 16. (Rador.) A német sajtó erősen tiltakozik azon angol állítás ellen, mely szerint több német gyárban napi 21 órán át mérgező gázokat készítenek. A közvélemény elmérgesítésére hivatott rágalmakról van szó — írják a lapok.

Tovább folyik a német légiháboru az angol hajók és katonai támaszpontok ellen

Berlin, július 16. (Rador.) A vezéri főhadiszállás. Egy tengeraltjáró több szállítóhajó elsüllyesztését jelenti, összesen 23 ezer 600 tonna ürtartalommal. Egy másik 9000 tonnás hajót szintén elsüllyesztettek. Német repülőgépek a La Manche csatornában három szállítóhajót elsüllyesztettek, összesen 18 ezer tonna ürtartalommal. Öt másik kereskedel-

mi hajót megrongáltak. A német repülőgépek támadást intéztek a repülőterek, üzemek és raktárak ellen, tüzeket és robbanásokat idézve elő. Az elmúlt éjszaka folyamán ellenséges repülőgépek bombázták Nyugat- és Észak-Németországot, kárt azonban nem okoztak.

Husz olasz repülőgép bombázta Haifa városát — halalos áldozatok nincsenek

Róma, július 16. (Rador.) A Stefani továbbítja az olasz főhadiszállás 36. számú közleményét: A tegnapi közleményben jelzett angol torpedóromboló elsüllyesztése szerencsés körülménynek köszönhető. Egy olasz tengeralattjáró hat ellenséges torpedórombolóval találkozott és bátran felvette a harcot. Egyik légitámaszpontját, Kóla-jraktárakat és finomítókat, valamint a kikötő más berendezési tárgyait bombázták. Az olasz repülőgépek nagy tüzeket láttak kigyulni. Az ellenség Tobruk ellen éjjel végrehajtott légitámadásai eredménytelenek voltak. Egyik angol gépet leölték, legénységét foglyul ejtették. Kelet-Afrikában fényes hadművelet után elfoglaltuk a kenyai kiszögellést s így 300 kilométerrel rövidítettük meg az arcvonalat. A Rudolf

tó mellett egy ellenséges próbálkozást visszavertünk.

Jeruzsálem, július 16. (Rador.) Husz olasz repülő nagykaliberű bombákat dobott Haifa városára. Az anyagi kár csekély. Két személy súlyosan, több más könnyebben megsebesült. Az ellenséges készülékek igen magasan repültek.

Nairobi július 16. (Rador.) Hivatalos hadijelentés: Az egész fronton csend van miután csapataink visszavonultak Turkama irányába. Előzőleg összerombolták a namaraputi állásokat.

Sikeros angol légitámadások Kairo, július 16. (Rador.) Az afrikai angol légügyi parancsnokság jelenti: Angol repülőgépek sikeres támadásokat intéztek Tobruk ellen. A bombák két petróleum-tartályt eltaláltak, amelyek közül az egyik telitalált

volt. Más repülőgépalakulatok Bartiát bombázták, ahol egy benzintartályt találtak el. El Garalánál (Libia) repülőgépeink több földön lévő ellenséges repülőgépet pusztítottak el.

„Európában a tengelyállamoké az uralkodó befolyás”

— írja a La Suisse című svájci lap

Bern, július 16. (Rador.) A La Suisse című lap a világpolitikai helyzettel foglalkozva a következőket írja:

Nyilvánvaló, hogy Franciaország összeomlása után Európában a tengelyállamoké az uralkodó befolyás. A déli és délkelet-európai fejlemények Németország és Olaszország akaratától függenek. A múltban a kis- és közép államok két hatalmi csoport között ingadoztak. Miután azonban Franciaországot legyőzték, és Angliát elűzték a kontinensről, egyetlen probléma maradt meg ezen államok számára: a tengelyhez való kapcsolataik.

Konoye herceg fogja megalakítani az új japán kormányt

TOKIO, július 16. (Rador.) Valószínű, hogy Yonay tengernagy helyébe Konoye herceget nevezik ki miniszterelnökké.

Csang Kaj Sek tiltakozása az angol kormányról

Csungking, július 16. (Rador.) Csang Kaj Sek marsall kormánya tiltakozott az angol kormányról Japánban a birmai fegyverszállítások ügyében adott válasza ellen.

Hambro volt norvég törvényhozási elnök nyilatkozata

Newyork, július 16. (Rador.) A DNB ügynökség jelenti: Hambro, a norvég storting volt elnöke Montrealtól Newyorkba érkezett és nyilatkozatot adott a Newyork Times munkatársának. A storting volt elnökének nyilatkozatából kitétni, hogy az akkori norvég kormány nem szándékozott ellenállani a szövetségesek részéről való megszállásnak. Hambro kijelentette, hogy az április 10-én éjjel történt partvidéki ütközeteknél nem lehetett pontosan megállapítani, hogy az érkezett hajók német, francia, vagy angol zászlót viseltek. Ugyanakkor még az is zavarba ejtette a norvég haderők parancsnokát, hogy a kristiansandi haderők vezetője eddig meg nem állapított eredetű sírfirózott sürgőnyt kapott, amelyben a francia és angol hadiflotta azonnali segítségnyújtásáról értesítik. A nyilatkozat végéhez a lap munkatársa hozzáfűzi, hogy Norvégia aranyát, amely 100 millió dollár értékű, az amerikai Egyesült Államokba és Kanadába szállították.

— Az olasz konzulátus közleménye. Az olasz kulturintézet Wilson uccá 4 szám alatti könyvtára hétfőn, szerdán, csütörtökön és pénteken délelőtt 11—1-ig és délután 4—6-ig a közönség részére nyitva van.

— Változások a Letéti Pénztárnál. Bucarestből jelentik: A Seara közli: A pénzügyminisztérium úgy döntött, hogy Mihail Boamba volt számvevő tanácsos megbízatása a letéti pénztárnál megszűnjön. Ugyanakkor Gh. Badaet szolgálati okokból a letéti pénztárhoz helyezték át.

— Öt ember veszítette életét a kubai elnökválasztás során. Havannából jelentik: A kubai elnökválasztások során 5 ember veszítette életét és 25 megsebesült.

— Svájc és Spanyolország között megindult a légiforgalom. Barcelonából jelentik: Svájc és Spanyolország között rövidesen ismét megindult a légiforgalom.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyitása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 18-60.

Taxa post
plătita în
No. 305227

10. Telefon
Havonta 110
évre 600, e
földre: Ha
félre 12,
Hirdetések
„UJ KELE
bánati zsid
ja. Cikkem
forrás megj

OKOS EM
GAD.

AKI VIGY
LELKET SOF

HOGY K
ÖRIZZE TIT

MAGAD KEF

Külnpolit

A Timpul i

A német és

kommentárok

zati rendszer

Ismeretes, h

restaurálásna

megváltoztatta

kintélyi állam

sall vezetése a

Az új korm

védelem felé

uj szellemben

gatása és meg

mak a megerős

ség és munka

vél elérhetőnek

A német és

ságtalanul és

gáta Francia

seit.

A francia új

Völkischer Beo

birodalmi vezet

ország politika

lik az a „titko

napon és egy

életre keltik a

nére, hogy meg

tázményt, ame

ország politikai

tott Európában

Az olasz bír

országi átalak

utánzása a totá

azonban olyan

„akik tulságosa

semhogy kezes

jövőnek”. Az o

pitásaiban sokk

met, olyan k

amelyek franc

hangzanak: „F

hiszi, hogy ily

gyöztéseket és

csikarhat ki”.

Francia körö

mentárookra. Ez

ta a Havas hírs

amely hangsúly

azonnal meg

„egy olyan kor

amely azonnal

tevékenységre k

mutat arra is,

nem utánzás ere

tapasztalatok sz

hagyás, amely

nyitka annak

régebből megé

csupán a bá

Ezen érvelés ki

azt a gondolat

get „rendszeres

lően fogják meg

tást „nem ideg

visszatérést jele

értékelhez, am

lélek és francia

Ennek az igen

szeti vitának a

Rosenberg ama

nmzeti szocialis

és egységes Eur

melesi képessége

Ezt az eszmét

érténie, mert egy

mentális gonjolat

A német birod

Európa előkészít

pillanatához, első

és gazdasági esza

repet juttat a ne

háborut megelőző

és dinamizálta.

A Reich nem t

tkai szervezkedé

nmzeti szocialis